

Vátryggingafélag Íslands hf.

Ársreikningur samstæðu

2015

Vátryggingafélag Íslands hf.
Ármúla 3
108 Reykjavík
Kt. 690689-2009

Vátryggingafélag Íslands hf.

Ársreikningur samstæðu

2015

Efnisyfirlit

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra	2-3
Áritun óháðs endurskoðanda	4
Rekstrarreikningur og yfirlit um heildarafkomu	5
Efnahagsreikningur	6
Eiginfjáryfirlit	7
Sjóðstreymisyfirlit	8
Skýringar	9-34

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra

Samstæðureikningur Vátryggingafélags Íslands hf. („félagið“ eða "VÍS") fyrir árið 2015 er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu. Aðalstarfsemi félagsins felst í vátryggingastarfsemi og fjárfestingum. Samstæðuársreikningurinn hefur að geyma ársreikning félagsins og dótturfélags þess Líftryggingafélags Íslands hf. sem vísað er til í heild sinni sem „samstæðunnar“.

Rekstur

Samkvæmt rekstrarreikningi og yfirliti um heildarafkomu nam hagnaður samstæðunnar á árinu 2015 2.076 milljónum króna (2014 nam hagnaðurinn 1.240 milljónum króna). Samkvæmt efnahagsreikningi nema eignir samstæðunnar 44.874 (2014: 46.330) milljónum króna og bókfært eigið fé nam í árslok 17.552 (2014: 19.180) milljónum króna. Á árinu 2015 var meðalföldi stöðugilda 191 hjá félaginu (2014: 195).

Í lok árs 2015 breytti félagið um reikningsskilaaðferð við mat á vátryggingaskuld í tengslum við innleiðingu á löggjöf um vátryggingastarfsemi, Solvency II sem taka mun gildi hér á landi snemma árs 2016. Uppataka nýrrar löggjafar þýðir meðal annars að áhætta í rekstri félagsins er nú mæld með öðrum hætti en áður. Þessi breyting hefur í för með sér áhrif á stöðu eigin fjár, vátryggingaskuldar og tekjuskatts og eru rekstrarreikningur ársins 2014 og efnahagsreikningar árána 2013 og 2014 lagðir að breytingunni. Vátryggingaskuld í ársbyrjun 2014 lækkar um 5.001 milljón króna og eigið fé hækkar um 3.694 milljónir króna vegna þessa, en nánar er fjallað um breytingarnar í skýringu 4.

Í árslok var gert virðispróf á fjárfestingu félagsins í nýju hugbúnaðarkerfi. Ástæður þessa eru m.a. að innleiðingartími og kostnaður við kerfið hefur reynst umtalsvert meiri en gert hafði verið ráð fyrir. Væntingar eru um rekstrarhagræði af kerfinu í samanburði við núverandi hugbúnaðarkerfi, en þó ekki í þeim mæli sem reiknað var með við kaup þess. Félagið hefur á síðastliðnum árum unnið að viðamiklum endurbótum á innri ferlum sínum til að auka skilvirkni á sama tíma og unnið hefur verið að innleiðingu kerfisins. Niðurstaða virðisprófsins leiddi til þess að kerfið var fært niður að fullu. Niðurfærslan nam 1.430 milljónum króna. Áhrif á gjaldþol félagsins og arðgreiðslumöguleika eru engin. Virðisrýrnunin hefur ekki áhrif á fyrirhugaða nýtingu félagsins á hugbúnaðinum sem nú er áætlað að verði tekinn í notkun um mitt ár 2016.

Félagið sendi frá sér tilkynningu þann 18. janúar 2016 þess efnis að gengið hefði verið til samninga um útgáfu og sölu á víkjandi skuldabréfum að nafnverði 2.500 milljónir króna. Hin nýju skuldabréf eru vaxtagreiðslubríf og bera 5,25% fasta verðtryggða vexti. Skuldabréfin eru til 30 ára en í bréfunum er uppgreiðsluheimild og þrepahækkun í vöxtum upp í 6,25% eftir 10 ár. Útgáfan mun tilheyra eiginfjárþætti 2 (Tier 2) sem miðar að því að gera fjármagnsskipan félagsins sem hagkvæmasta. Nánar er sagt frá útgáfunni í skýringu 30 í ársreikningnum.

Hlutfé og samþykktir

Skráð hlutfé félagsins nam í lok ársins 2.438 milljónum króna, og er hver hlutur í félaginu ein króna að nafnverði. Hlutféð er í einum flokki sem skráður er á Nasdaq Iceland. Allir hlutir eru í sama flokki og njóta sömu réttinda.

Félagið keypti eigin hluti á árinu 2015 í samræmi við endurkaupaáætlanir félagsins. Voru á árinu alls keyptir 142 milljón hlutir fyrir 1.216 milljónir króna og á félagið nú 5,83% hlutafjár. Framkvæmd endurkaupaáætlunar lauk 30. nóvember 2015 og hafa engir eigin hlutir verið keyptir síðan.

Hluthafar voru 1.067 í ársbyrjun og 989 í árslok.

Stjórn félagsins mun á aðalfundi leggja til að félagið greiði hluthöfum arð sem nemur kr. 2,17 á hlut fyrir árið 2015, eða um 5.000 milljónir króna. Að öðru leyti er vísað í ársreikninginn um breytingar á eigin fé samstæðunnar og ráðstöfun hagnaðar.

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra

Tíu stærstu hluthafar í árslok voru:

Nafn hluthafa	Eignarhlutur
Lífeyrissjóður verzlunarmanna	9,3%
Stefnir - ÍS 15	7,7%
Gildi - lífeyrissjóður	6,6%
Virðing safnreikningur	5,7%
Óskabein ehf.	5,5%
Lífeyrirssj. starfsm.rík. A-deild	5,0%
Stapi lífeyrissjóður	2,5%
Sameinaði lífeyrissjóðurinn	2,5%
Steinunn Margrét Tómasdóttir	2,5%
Kvika banki hf.	2,4%

Stjórnarhættir

Um stjórnarhætti váttryggingafélaga er fjallað í lögum um váttryggingastarfsemi, lögum um hlutafélög, samþykktum og starfsreglum stjórnar félagsins. VÍS hefur fylgt framangreindu en auk þess telur stjórn VÍS stjórnarhætti félagsins í samræmi við leiðbeiningar Viðskiptaráðs Íslands, Nasdaq Iceland hf. og Samtaka atvinnulífsins um stjórnarhætti fyrirtækja að því undanskildu að stjórn hefur ekki skipað sérstaka tilnefningarnefnd. Í samræmi við ofangreindar leiðbeiningar um góða stjórnarhætti og lög um ársreikninga hefur stjórn félagsins útbúið stjórnarháttayfirlýsingu sem birt verður í ársskýrslu félagsins og sem fylgir með ársreikningi.

Yfirlýsing stjórnar og forstjóra

Samkvæmt bestu vitneskju er það álit okkar að samstæðureikningur Váttryggingafélags Íslands hf. gefi glögga mynd af rekstrarafkomu samstæðunnar á árinu 2015 og eignum, skuldum og fjárhagsstöðu hennar þann 31. desember 2015. Jafnframt er það álit okkar að samstæðureikningurinn og skýrsla stjórnar og forstjóra geymi glögg yfirlit um þróun og árangur í rekstri samstæðunnar, stöðu hennar í árslok og lýsi helstu áhættuþáttum sem samstæðan býr við. Frekari upplýsingar sem tengjast áhættustýringu má finna í skýringu 27 í ársreikningnum.

Stjórn og forstjóri Váttryggingafélags Íslands hf. hafa í dag farið yfir samstæðureikning félagsins fyrir árið 2015 og staðfesta hann með undirritun sinni. Stjórn og forstjóri leggja til við aðalfund félagsins að samþykkja ársreikninginn.

Reykjavík, 24. febrúar 2016

Í stjórn

Herdís Dröfn Fjeldsted
stjórnarformaður

Jostein Sörvoll
varaformaður

Bjarni Brynjólfsson

Helga Jónsdóttir

Guðmundur Þórðarson

Forstjóri

Sigrún Ragna Ólafsdóttir

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og hluthafa Vátryggingafélags Íslands hf.

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi samstæðuársreikning Vátryggingafélags Íslands hf. fyrir árið 2015. Ársreikningurinn hefur að geyma rekstrarreikning og yfirlit um heildarafkomu, efnahagsreikning, eiginfjárfirlit, sjóðstremisýfirlit, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Ábyrgð stjórnar og forstjóra á ársreikningnum

Stjórn og forstjóri eru ábyrg fyrir gerð og glöggri framsetningu ársreikningsins í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla, eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu. Stjórn og forstjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem þau telja nauðsynlegt til að gera þeim kleift að setja fram ársreikning sem er án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Ábyrgð endurskoðanda

Ábyrgð okkar felst í því áliti sem við látum í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar. Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Samkvæmt þeim ber okkur að fara eftir settum siðareglum og skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægjanleg víska fái um hvort ársreikningurinn sé án verulegra annmarka.

Endurskoðun felur í sér aðgerðir til staðfestingar á fjárhæðum og skýringum í ársreikningnum. Val endurskoðunaraðgerða byggist á faglegu mati endurskoðandans, þar með talið á þeirri hættu að verulegir annmarkar séu á ársreikningnum, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka. Við áhættumatið er tekið tillit til þess innra eftirlits sem varðar gerð og glögga framsetningu ársreikningsins, til þess að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits félagsins. Endurskoðun felur einnig í sér mat á því hvort reikningsskilaaðferðir og reikningshaldslegt mat sem stjórnendur nota við gerð ársreikningsins séu viðeigandi sem og mat á framsetningu hans í heild.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Álit

Það er álit okkar að samstæðuársreikningur Vátryggingafélags Íslands hf. gefi glögga mynd af afkomu samstæðunnar á árinu 2015, fjárhagsstöðu hennar 31. desember 2015 og breytingu á handbæru fé á árinu 2015, í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu.

Staðfesting vegna skýrslu stjórnar

Í samræmi við ákvæði 2. mgr. 104 gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga staðfestum við samkvæmt okkar bestu vitund að í skýrslu stjórnar sem fylgir ársreikningi þessum eru veittar þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga og koma ekki fram í skýringum.

Reykjavík, 24. febrúar 2016

KPMG ehf.

Hlynur Sigurðsson

Sæmundur Valdimarsson

Rekstrarreikningur og yfirlit um heildarafkomu ársins 2015

	Skýr.	2015	2014 *
Iðgjöld ársins		16.596.739	15.958.546
Hluti endurtryggjenda í iðgjaldatekjum		(581.220)	(602.823)
Eigin iðgjöld	7	<u>16.015.519</u>	<u>15.355.723</u>
Fjármunatekjur	8	464.222	654.142
Gangvirðisbreytingar fjáreigna	8	3.611.893	1.784.816
Fjárfestingatekjur		<u>4.076.115</u>	<u>2.438.958</u>
Aðrar tekjur		166.096	163.429
Heildartekjur		<u>20.257.730</u>	<u>17.958.110</u>
Tjón ársins		(12.732.260)	(12.837.147)
Hluti endurtryggjenda í tjónum		20.055	177.862
Eigin tjón	9	<u>(12.712.205)</u>	<u>(12.659.285)</u>
Breyting á áhættuálagi	24	(66.460)	(29.407)
Rekstrarkostnaður	10	(4.077.392)	(3.918.914)
Virðisrýrnun óefnislegra eigna	15	(1.429.988)	0
Vaxtagjöld		(3.347)	(2.792)
Virðisrýrnun viðskiptakrafna	11	31.499	(28.278)
Heildargjöld		<u>(18.257.893)</u>	<u>(16.638.677)</u>
Hagnaður fyrir tekjuskatta		1.999.837	1.319.433
Tekjuskattar	12	<u>75.954</u>	<u>(79.077)</u>
Heildarhagnaður ársins		<u>2.075.791</u>	<u>1.240.356</u>
Hagnaður á hlut:			
Hagnaður á hlut og þynntur hagnaður á hlut	13	0,87	0,50

* Í árslok 2015 breytti félagið um reikningsskilaaðferð við mat á váttryggingaskuld. Samanburðarfjárhæðum vegna ársins 2014 hefur verið breytt til samræmis við nýja aðferð. Vísað er í skýringu 4 um áhrif breytingarinnar.

Efnahagsreikningur 31. desember 2015

	Skýr.	31.12.2015	31.12.2014 *	1.1.2014 *
Eignir				
Rekstrarfjármunir	14	166.263	117.553	126.848
Óefnislegar eignir	15	880.725	2.054.227	978.113
Skatteign	12	360.850	0	0
Fjáreignir á gangvirði gegnum rekstur	16	27.837.680	28.880.089	29.438.641
Fjáreignir haldið til gjalddaga	16	4.319.826	4.284.837	4.288.871
Skuldabréf og aðrar langtímakröfur	16	48.431	93.145	191.067
Fjárfestingar með fjárfestingaráhættu líftryggingataka	17	1.338.485	1.284.696	1.221.236
Viðskiptakröfur	18	5.482.145	5.283.955	4.925.815
Endurtryggingaeignir	19	1.255.208	1.391.507	1.424.764
Aðrar kröfur	20	1.756.206	1.540.480	994.058
Handbært fé	21	1.428.183	1.399.904	2.661.796
Eignir samtals		<u>44.874.001</u>	<u>46.330.394</u>	<u>46.251.209</u>
Eigið fé				
Hlutfé		2.296.437	2.438.481	2.502.481
Lögbundinn varasjóður		625.620	625.620	625.620
Óráðstafað eigið fé		14.629.991	16.116.300	17.189.666
Eigið fé samtals	22	<u>17.552.048</u>	<u>19.180.401</u>	<u>20.317.767</u>
Skuldir				
Tekjuskattsskuldbinding	12	0	1.005.512	1.189.952
Vátryggingaskuld	24	23.465.959	23.208.048	22.082.343
Líftryggingaskuld með fjárfestingaráhættu líftryggingataka ..	17	1.338.485	1.284.696	1.221.236
Viðskiptaskuldir og aðrar skuldir	25	2.517.509	1.651.737	1.439.911
Skuldir samtals		<u>27.321.953</u>	<u>27.149.993</u>	<u>25.933.442</u>
Eigið fé og skuldir samtals		<u>44.874.001</u>	<u>46.330.394</u>	<u>46.251.209</u>

* Í árslok 2015 breytti félagið um reikningsskilaaðferð við mat á vátryggingaskuld. Samanburðarfjárhæðum vegna ársins 2014 hefur verið breytt til samræmis við nýja aðferð. Vísað er í skýringu 4 um áhrif breytingarinnar.

Skýringar á blaðsíðum 9-34 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningnum.

Eiginfjáryfirlit árið 2015

	Hlutfé	Lögbundinn varasjóður	Óráðstafað eigið fé	Samtals
Eigið fé 31.12.2013	2.502.481	625.620	13.496.083	16.624.184
Áhrif breytinga á reikningsskilaaðferð			3.693.583	3.693.583
Eigið fé 1.1.2014 *	2.502.481	625.620	17.189.666	20.317.767
Heildarhagnaður ársins			1.240.356	1.240.356
Keyptir eigin hlutir	(64.000)		(482.781)	(546.782)
Greiddur arður 0,73165 kr. á hlut			(1.830.940)	(1.830.940)
Eigið fé 31.12.2014 *	2.438.481	625.620	16.116.301	19.180.401
Heildarhagnaður ársins			2.075.791	2.075.791
Keyptir eigin hlutir	(142.044)		(1.074.155)	(1.216.199)
Greiddur arður 1,03 kr. á hlut			(2.487.945)	(2.487.945)
Eigið fé 31.12.2015	2.296.437	625.620	14.629.992	17.552.048

* Í árslok 2015 breytti félagið um reikningsskilaaðferð við mat á váttryggingaskuld. Samanburðarfjárhæðum vegna ársins 2014 hefur verið breytt til samræmis við nýja aðferð. Vísað er í skýringu 4 um áhrif breytingarinnar.

Skýringar á blaðsíðum 9-34 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningnum.

Sjóðstreymisyfirlit ársins 2015

	Skýr.	2015	2014 *
Rekstrarhreyfingar			
Heildarhagnaður ársins		2.075.791	1.240.356
Rekstrarliðir sem hafa ekki áhrif á handbært fé:			
Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld		(460.876)	(651.649)
Gangvirðisbreyting fjáreigna		(3.611.893)	(1.784.816)
Söluhagnaður rekstrarfjármuna		(1.432)	(10.171)
Aðrar skuldbindingar		(6.924)	3.969
Afskriftir og virðisrýrnun		1.555.582	113.121
Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum:			
Tekjuskattsskuldbinding / skatteign, (lækkun)		(1.366.362)	(184.795)
Fjáreignir, lækkun		3.898.672	1.465.661
Skuldabréf og aðrar langtímakröfur, lækkun		44.714	97.922
Viðskiptakröfur, (hækkun)		(207.510)	(358.140)
Endurtryggingaeignir, lækkun		136.298	34.574
Aðrar eignir, (hækkun)		(217.143)	(546.421)
Vátryggingaskuld, hækkun		303.179	1.128.655
Viðskiptaskuldir og aðrar skuldir, hækkun		1.101.683	680.215
Handbært fé frá rekstri án vaxta og skatta		<u>3.243.779</u>	<u>1.228.481</u>
Innborgaðar vaxtatekjur		1.094.872	1.387.033
Innborgaður arður		104.138	85.778
Greidd fjármagnsgjöld		(3.347)	(2.792)
Greiddir tekjuskattar		(263.517)	(476.274)
Handbært fé frá rekstri		<u>4.175.926</u>	<u>2.222.226</u>
Fjárfestingahreyfingar			
Keyptir rekstrarfjármunir	14	(100.579)	(36.821)
Seldir rekstrarfjármunir		1.432	10.203
Keyptur hugbúnaður	15	(330.211)	(1.143.151)
Breyting á fjáreignum sem haldið er til gjalddaga		0	16.485
		<u>(429.358)</u>	<u>(1.153.284)</u>
Fjármögnunarhreyfingar			
Keyptir eigin hlutir		(1.216.198)	(546.781)
Greiddur arður		(2.487.945)	(1.830.940)
		<u>(3.704.143)</u>	<u>(2.377.721)</u>
Hækkun (lækkun) handbærs fjár		42.425	(1.308.779)
Handbært fé í upphafi árs		1.399.904	2.661.796
Áhrif gengisbreytinga á handbært fé		(14.146)	46.887
Handbært fé í lok árs		<u>1.428.183</u>	<u>1.399.904</u>

* Í árslok 2015 breytti félagið um reikningskilaaðferð við mat á vátryggingaskuld. Samanburðarfjárhæðum vegna ársins 2014 hefur verið breytt til samræmis við nýja aðferð. Vísað er í skýringu 4 um áhrif breytingarinnar.

Skýringar á blaðsíðum 9-34 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningnum.

Skýringar

1. Starfsemi

Vátryggingafélag Íslands hf., hér eftir nefnt félagið, samstæðan eða VÍS, er hlutafélag og starfar á grundvelli laga nr. 56/2010 um vátryggingastarfsemi og laga nr. 2/1995 um hlutafélög. Höfuðstöðvar félagsins eru í Ármúla 3, Reykjavík.

Samstæðuársreikningur Vátryggingafélags Íslands hf. hefur að geyma ársreikning félagsins og dótturfélags þess, Líftryggingafélags Íslands hf. (Lífis). Samstæðan starfar á sviði skadatrygginga, líftrygginga og fjármála. Fjármálaeftirlitið hefur eftirlit með starfsemi samstæðunnar á grundvelli laga nr. 87/1998 um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi.

2. Grundvöllur reikningskila

Samstæðuársreikningurinn er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningskilastaðla eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu. Ársreikningurinn er jafnframt í samræmi við lög um ársreikninga. Ársreikningurinn var samþykktur og leyfður til birtingar á stjórnarfundum þann 24. febrúar 2016. Samantekt á helstu reikningskilaaðferðum samstæðunnar er að finna í skýringu 31.

3. Starfrækslu- og framsetningargjaldmiðill

Samstæðuársreikningurinn er gerður og birtur í íslenskum krónum, sem er starfrækslugjaldmiðill félagsins. Fjárhæðir eru birtar í þúsundum króna nema annað sé tekið fram.

4. Breyting á reikningskilaaðferð

Í árslok 2015 breytti félagið um reikningskilaaðferð við mat á vátryggingaskuld og er mat á skuldinni í árslok í samræmi við matsreglur Solvency II, sjá nánar í skýringu 24. Telja stjórnendur félagsins að breytt mat á vátryggingaskuld gefi gleggri mynd af stöðu félagsins og rekstri þess í heild. Áhrif breytingarinnar er eftirfarandi:

	Áhrif breytinga á reikningskilaaðferð		
	Áður birtar fjárhæðir 2014	Áhrif breytinga	Uppfærð staða 2014
Rekstrarreikningur			
Eigin iðgjöld	15.420.013	(64.290)	15.355.723
Eigin tjón	(12.118.691)	(540.594)	(12.659.285)
Breyting á áhættuálagi	0	(29.407)	(29.407)
Tekjuskattur	(243.705)	164.628	(79.077)
Samtals	<u>3.057.617</u>	<u>(469.663)</u>	<u>2.587.954</u>
	Áður birtar fjárhæðir 1.1.2014	Áhrif breytinga	Uppfærð staða 1.1.2014
Efnahagsreikningur			
Skatteign (tekjuskattsskuldbinding)	115.402	(115.402)	0
Endurtryggingaeignir	1.426.354	(1.590)	1.424.764
Aðrar eignir	<u>44.826.445</u>	<u>0</u>	<u>44.826.445</u>
Eignir samtals	<u>46.368.201</u>	<u>(116.992)</u>	<u>46.251.209</u>
Óráðstafað eigið fé	13.496.083	3.693.583	17.189.666
Aðrir eiginfjárliðir	<u>3.128.101</u>	<u>0</u>	<u>3.128.101</u>
Eigið fé samtals	<u>16.624.184</u>	<u>3.693.583</u>	<u>20.317.767</u>
Vátryggingaskuld	27.082.870	(5.000.527)	22.082.343
Tekjuskattsskuldbinding	0	1.189.952	1.189.952
Aðar skuldir	<u>2.661.147</u>	<u>0</u>	<u>2.661.147</u>
Skuldir samtals	<u>29.744.017</u>	<u>(3.810.575)</u>	<u>25.933.442</u>

Samanburðarfjárhæðum í skýringum hefur verið breytt til samræmis við breytingar sem urðu við að taka upp nýja reikningskilaaðferð við mat á vátryggingaskuld. Í tengslum við breytingu á mati tjónaskuldar hafa fjárfestingatekjur vegna vátryggingastarfsemi á árinu 2014 verið endurreiknaðar.

5. Reikningshaldslegt mat

Við gerð ársreiknings þurfa stjórnendur, í samræmi við alþjóðlega reikningssskilastaðla, að taka ákvarðanir, meta og draga ályktanir sem hafa áhrif á eignir og skuldir á reikningssskiladegi, upplýsingar í skýringum og tekjur og gjöld. Við mat og ályktanir er byggt á reynslu og ýmsum öðrum þáttum sem taldir eru viðeigandi og mynda grundvöll þeirra ákvarðana sem teknar eru um bókfært verð eigna og skulda sem ekki liggur fyrir með öðrum hætti.

Reglulega er farið yfir mat og forsendur. Breytingar á reikningshaldslegu mati eru færðar á því tímabili sem þær eiga sér stað.

Stjórnendur hafa gefið sér forsendur um og lagt reikningshaldslegt mat á eftirfarandi liði sem hafa veruleg áhrif á reikningssskil samstæðunnar:

- váttryggingaskuld sjá skýringu nr. 24
- fjáreignir sjá skýringar nr. 16 og 26.2
- óefnislegar eignir sjá skýringu nr.15
- virðisrýrnun viðskiptakrafna sjá skýringu nr 11

6. Starfsþáttgreining

Samstæðunni er skipt í þrjá rekstrarstarfsþætti: Skaðatryggingarekstur, líftryggingarekstur og fjármálarekstur samkvæmt skipulagi og innri upplýsingagjöf samstæðunnar.

Afkoma starfsþáttanna fyrir árið 2015 var eftirfarandi:

	Skaðatrygginga- rekstur	Líftrygginga- rekstur	Fjármála- rekstur	Samtals
Iðgjöld ársins	15.585.809	1.010.929	0	16.596.739
Hluti endurtryggjenda í iðgjaldtekjum	(417.217)	(164.003)	0	(581.220)
Fjárfestingatekjur	1.111.795	33.418	2.930.902	4.076.115
Aðrar tekjur	166.096	0	0	166.096
Heildartekjur	16.446.483	880.344	2.930.902	20.257.730
Tjón ársins	(12.454.784)	(277.476)	0	(12.732.260)
Hluti endurtryggjenda í tjónum	(79.673)	99.727	0	20.055
Breyting á áhættuálagi	(105.703)	39.243	0	(66.460)
Rekstrarkostnaður	(3.284.335)	(276.134)	(516.923)	(4.077.392)
Virðisrýrnun óefnislegra eigna	(1.429.988)	0	0	(1.429.988)
Vaxtagjöld	0	0	(3.347)	(3.347)
Virðisrýrnun viðskiptakrafna	0	0	31.499	31.499
Rekstrarafkoma starfsþátta	(907.999)	465.705	2.442.131	1.999.837
Tekjuskattar				75.954
Hagnaður ársins				2.075.791

Afskriftir meðal starfsþáttarinnar skaðatrygginga eru 67 milljónir króna og fjármálarekstrar 2 milljónir króna. Fjárfestingar meðal starfsþáttarinnar skaðatrygginga eru 431 milljón króna. Virðisrýrnun hugbúnaðar meðal skaðatrygginga er 1.430 milljónir króna.

6. Starfsþáttgreining (frh.)

Eignir og skuldir starfsþáttanna 31. desember 2015 voru eftirfarandi:

	Skaðatrygginga- rekstur	Líftrygginga- rekstur	Fjármála- rekstur	Samtals
Eignir				
Fjárfestingaverðbréf	28.004.236	1.245.107	2.956.593	32.205.936
Fjárfestingar með fjárfestingaráhættu líftryggingataka	0	1.338.485	0	1.338.485
Endurtryggingaeignir	1.122.942	121.647	0	1.244.589
Handbært fé	1.120.029	308.154	0	1.428.183
Viðskiptakröfur og aðrar eignir	3.627.694	0	5.029.114	8.656.808
Eignir starfsþátta	33.874.901	3.013.393	7.985.707	44.874.001
Skuldir				
Vátryggingaskuld	22.733.855	732.105	0	23.465.959
Líftryggingaskuld með fjárfestingaráhættu líftryggingataka	0	1.338.485	0	1.338.485
Aðrar skuldir	2.382.032	135.477	0	2.517.509
Skuldir starfsþátta	25.115.887	2.206.067	0	27.321.953

Afkoma starfsþáttanna fyrir árið 2014 var eftirfarandi:

	Skaðatrygginga- rekstur	Líftrygginga- rekstur	Fjármála- rekstur	Samtals
Iðgjöld ársins	15.034.515	924.031	0	15.958.546
Hluti endurtryggjenda í iðgjaldatekjum	(447.150)	(155.673)	0	(602.823)
Fjárfestingatekjur	987.218	33.380	1.418.360	2.438.958
Aðrar tekjur	163.429	0	0	163.429
Heildartekjur	15.738.012	801.738	1.418.360	17.958.110
Tjón ársins	(12.492.656)	(344.492)	0	(12.837.147)
Hluti endurtryggjenda í tjónum	29.661	148.201	0	177.862
Breyting á áhættuálagi	(36.935)	7.527	0	(29.407)
Rekstrarkostnaður	(3.161.703)	(256.820)	(500.392)	(3.918.914)
Vaxtagjöld	0	0	(2.792)	(2.792)
Virðisrýmun viðskiptakrafna	0	0	(28.278)	(28.278)
Rekstrarafkoma starfsþátta	76.380	356.155	886.898	1.319.433
Tekjuskattar				(79.077)
Hagnaður ársins				1.240.356

Afskrifur meðal starfsþáttarinnar skaðatrygginga eru 55 milljónir króna og fjármálarekstrar 2 milljónir króna. Fjárfestingar meðal starfsþáttarinnar skaðatrygginga eru 1.180 milljónir króna.

Eignir og skuldir starfsþáttanna 31. desember 2014 voru eftirfarandi:

	Skaðatrygginga- rekstur	Líftrygginga- rekstur	Fjármála- rekstur	Samtals
Eignir				
Fjárfestingaverðbréf	30.463.687	1.917.159	877.225	33.258.071
Fjárfestingar með fjárfestingaráhættu líftryggingataka	0	1.284.696	0	1.284.696
Endurtryggingaeignir	1.264.138	122.791	0	1.386.929
Handbært fé	1.261.082	138.823	0	1.399.905
Viðskiptakröfur og aðrar eignir	3.519.149	0	5.481.644	9.000.793
Eignir starfsþátta	36.508.056	3.463.469	6.358.869	46.330.393
Skuldir				
Vátryggingaskuld	22.410.524	797.524	0	23.208.048
Líftryggingaskuld með fjárfestingaráhættu líftryggingataka	0	1.284.696	0	1.284.696
Aðrar skuldir	2.576.801	80.449	0	2.657.250
Skuldir starfsþátta	24.987.325	2.162.668	0	27.149.993

Skýringar

6. Starfspáttagreining (frh.)

Skaða- og líftryggingarekstur mynda váttryggingarekstur sem greinist þannig á árinu 2015:

	Eigna- tryggingar	Sjó- og farm- tryggingar	Lögboðnar ökutækja- tryggingar	Aðrar ökutækja- tryggingar	Almennar ábyrgða- tryggingar	Slysa og sjúkra- tryggingar
Iðgjöld ársins	3.714.075	425.865	5.308.057	2.239.505	912.766	1.745.813
Tjón ársins	(2.578.516)	(275.783)	(4.723.163)	(2.056.056)	(235.694)	(1.604.904)
Breyting á áhættuálagi	634	(14.490)	(19.449)	(8.281)	(31.499)	(18.793)
Rekstrarkostnaður	(822.518)	(104.516)	(1.080.470)	(445.361)	(224.743)	(367.709)
Til endurtryggjenda	(180.420)	(68.164)	(29.301)	(1.880)	(178.440)	(37.470)
Fjárfestingatekjur	122.476	10.467	502.176	65.609	133.080	174.650
Aðrar tekjur	81.615	4.566	66.221	6.479	2.470	4.745
Hagnaður (tap)	337.347	(22.055)	24.072	(199.984)	377.940	(103.668)

	Líftryggingar	Heilsutryggingar	Frumtryggingar alls	Erlendar Endurtryggingar	Samtals
Iðgjöld ársins	556.379	454.550	15.357.011	1.239.728	16.596.739
Tjón ársins	(88.443)	(189.033)	(11.751.593)	(980.667)	(12.732.260)
Breyting á áhættuálagi	13.046	26.197	(52.634)	(13.826)	(66.460)
Rekstrarkostnaður	(155.295)	(120.839)	(3.321.449)	(239.020)	(3.560.469)
Til endurtryggjenda	(41.299)	(22.977)	(559.951)	(1.215)	(561.166)
Fjárfestingatekjur	15.663	17.753	1.041.876	103.337	1.145.213
Aðrar tekjur	0	0	166.096	0	166.096
Hagnaður	300.052	165.651	879.356	108.337	987.693
Virðisrýrnun óefnislegra eigna					(1.429.988)
Tap					(442.294)

Skaða- og líftryggingarekstur mynda váttryggingarekstur sem greinist þannig á árinu 2014:

	Eigna- tryggingar	Sjó- og farm- tryggingar	Lögboðnar ökutækja- tryggingar	Aðrar ökutækja- tryggingar	Almennar ábyrgða- tryggingar	Slysa og sjúkra- tryggingar
Iðgjöld ársins	3.729.132	413.095	5.055.766	2.188.699	878.111	1.575.378
Tjón ársins	(2.590.870)	(256.580)	(4.982.096)	(1.687.397)	(801.076)	(1.420.903)
Breyting á áhættuálagi	(37.284)	20.196	(11.918)	(2.476)	(1.944)	(5.194)
Rekstrarkostnaður	(811.977)	(89.687)	(1.082.911)	(471.657)	(188.981)	(327.894)
Til endurtryggjenda	(191.849)	(73.590)	(15.995)	(1.732)	(104.473)	(28.887)
Fjárfestingatekjur	112.612	9.669	440.201	57.827	127.049	153.592
Aðrar tekjur	50.747	3.599	109.083	0	0	0
Hagnaður (tap)	260.511	26.702	(487.870)	83.264	(91.314)	(53.908)

	Líftryggingar	Heilsutryggingar	Frumtryggingar alls	Erlendar Endurtryggingar	Samtals
Iðgjöld ársins	529.401	394.630	14.764.211	1.194.335	15.958.546
Tjón ársins	(179.595)	(164.897)	(12.083.413)	(753.734)	(12.837.147)
Breyting á áhættuálagi	2.243	5.285	(31.092)	1.685	(29.407)
Rekstrarkostnaður	(149.323)	(107.534)	(3.229.963)	(188.559)	(3.418.522)
Til endurtryggjenda	14.423	(21.837)	(423.940)	(1.021)	(424.961)
Fjárfestingatekjur	14.812	18.568	934.330	86.268	1.020.598
Aðrar tekjur	0	0	163.429	0	163.429
Hagnaður	231.961	124.215	93.562	338.974	432.535

7. Eigin iðgjöld

	2015	2014
Bókfærð iðgjöld	17.038.638	16.108.462
Hluti endurtryggjenda	(592.894)	(607.518)
Breyting á iðgjaldaskuld	(441.899)	(149.916)
Breyting á hluta endurtryggjenda í iðgjaldaskuld	11.674	4.696
Eigin iðgjöld	16.015.519	15.355.723

Skýringar

8. Fjárfestingatekjur

	2015	2014
Vaxtatekjur af bankareikningum	62.563	83.626
Vaxtatekjur af fjáreignum haldið til gjalddaga	195.310	154.258
Aðrar vaxtatekjur	282.886	261.678
Gengismunur gjaldmiðla	(76.537)	154.580
Fjármunatekjur.....	464.222	654.142
Gangvirðisbreytingar hlutabréfa	2.102.601	656.351
Gangvirðisbreytingar annara fjáreigna	1.509.292	1.128.465
Gangvirðisbreytingar fjáreigna	3.611.893	1.784.816

Með gangvirðisbreytingu fjáreigna er talinn 104 (2014: 86) milljóna króna arður af hlutabréfacign.

9. Eigin tjón

	2015	2014
Bókfærð tjón	12.982.709	11.887.874
Hluti endurtryggjenda	(169.882)	(179.725)
Breyting á tjónaskuld	(250.449)	949.273
Breyting á hluta endurtryggjenda í tjónaskuld	149.827	1.863
Eigin tjón.....	12.712.205	12.659.285

10. Rekstrarkostnaður

	2015	2014
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	1.902.478	1.826.816
Laun og launatengd gjöld	2.061.620	1.978.804
Afskriftir	113.294	113.294
Rekstrarkostnaður.....	4.077.392	3.918.914
Laun og launatengd gjöld greinast þannig:		
Laun	1.646.533	1.572.298
Lífeyrisgjöld	164.009	158.577
Önnur launatengd gjöld	152.615	151.406
Fjársýsluskattur	98.463	96.523
Laun og launatengd gjöld	2.061.620	1.978.804
Meðalfjöldi stöðugilda	191	195

Laun, hlunnindi og mótframlag félagsins í lífeyrissjóð forstjóra, stjórnar og lykilstjórnenda:

	2015		2014	
	Laun og hlunnindi	Mótframlag í lífeyrissjóð	Laun og hlunnindi	Mótframlag í lífeyrissjóð
Herdís Dröfn Fjeldsted, stjórnarformaður VÍS *	1.050	84	0	0
Jostein Sörvoll, stjórnarmaður	550	44	0	0
Bjarni Brynjólfsson, stjórnarmaður *	3.470	278	0	0
Guðmundur Þórðarson, stjórnarmaður	550	44	0	0
Helga Jónsdóttir, stjórnarform Lífis og stjórnarm. VÍS *	7.020	562	5.110	409
Davíð Guðmundsson, stjórnarmaður Lífis	1.740	139	500	40
Margrét V. Bjarnadóttir, stjórnarmaður Lífis	1.500	120	500	40
Friðrik Hallbjörn Karlsson, fyrrv. stjórnarform. VÍS og Lífis*	1.500	120	7.150	572
Guðrún Þorgeirsdóttir, fyrrv. stjórnarform. Lífis og VÍS*	5.370	430	5.110	409
Steinar Þór Guðgeirsson, fyrrv. stjórnarmaður VÍS og Lífis	1.650	132	3.750	300
Ásta Dís Óladóttir, fyrrv. stjórnarmaður VÍS og Lífis *	3.090	247	4.910	393
Vignir Rafn Gíslason, formaður endursk.nefndar VÍS og Lífis	2.880	231	2.640	211
Varamenn í stjórn VÍS og Lífis	1.817	145	250	20
Sigrún Ragna Ólafsdóttir, forstjóri VÍS og Lífis	39.367	5.450	36.343	4.994
Agnar Óskarsson, framkvæmdastjóri	22.601	2.653	20.215	2.368
Anna Rós Ívarsdóttir, framkvæmdastjóri	22.417	2.638	19.948	2.342
Auður Björk Guðmundsdóttir, framkvæmdastjóri	22.564	2.704	20.182	2.418
Friðrik Bragason, framkvæmdastjóri	22.577	2.653	20.194	2.368
Guðmar Guðmundsson, framkvæmdastjóri	22.578	2.631	20.183	2.190
Þorvaldur Jacobsen, framkvæmdastjóri	22.907	2.738	20.514	2.320
Tryggvi Guðbrandsson, forstöðumaður fjárfestinga	18.453	1.800	18.113	1.769
	225.651	25.843	205.612	23.163

10. Rekstrarkostnaður (frh.)

* Greiðslur fyrir nefndarstörf í endurskoðunar- og / eða starfskjaranefnd innifaldar. Stjórn og stjórnendur njóta engra annarra kjara en launa og þóknana.

Eignarhlutir stjórnarmanna í félaginu voru í lok ársins þannig: Friðrik Hallbjörn Karlsson fyrrverandi stjórnarmaður 188.962 hlutir, Guðrún Þorgeirsdóttir fyrrverandi stjórnarmaður 94.340 hlutir og Helga Jónsdóttir 62.893 hlutir, Jostein Sörvoll 1.623.740 hlutir, Bjarni Brynjólfsson 178.000 hlutir og Guðmundur Þórðarson 123.082.711 hlutir. Sigrún Ragna Ólafsdóttir átti 5.421.447 hluti og 6 framkvæmdastjórar áttu 1.106.303 hluti.

Með eignarhlutum stjórnar og stjórnenda teljast eignarhlutir, maka og ófjárráða barna, auk eignarhluta sem eru í eigu félaga sem þeir og makar eiga meirihluta í.

11. Virðisrýrnun viðskiptakrafna

	2015	2014
Afskrifaðar tapaðar viðskiptakröfur	54.951	73.578
Niðurfærsla viðskiptakrafna, breyting	(86.450)	(45.300)
Virðisrýrnun (bakfærsla) viðskiptakrafna.....	(31.499)	28.278

12. Tekjuskattar

12.1 Reiknaðir tekjuskattar

Tekjuskattar eru reiknaðir og færðir í ársreikninginn.

Virkt skatthlutfall:

	2015		2014	
	Fjárhæð	%	Fjárhæð	%
Hagnaður fyrir tekjuskatta	1.999.837		1.319.433	
Tekjuskattur samkvæmt gildandi skatthlutfalli	399.967	20,0%	263.887	20,0%
Sérstakur fjársýsluskattur	(29.976)	-1,5%	(36.392)	-2,8%
Gangvirðisbreytingar fjáreigna	(441.347)	-22,1%	(148.426)	-11,2%
Mismunur á áætluðum og álögðum sköttum	(4.606)	-0,2%	0	0,0%
Aðrir liðir	8	0,0%	8	0,0%
Tekjuskattar samkvæmt rekstrarreikningi	(75.954)	-3,8%	79.077	6,0%

12.2 Frestaðir skattar

Skatteign (tekjuskattsskuldbinding) greinist þannig:

	2015	2014
Tekjuskattsskuldbinding í byrjun árs	(1.005.512)	(1.189.952)
Reiknaðir tekjuskattar ársins	75.954	(79.077)
Skattar til greiðslu vegna ársins	1.295.014	263.872
Aðrir liðir	(4.606)	(355)
Skatteign (tekjuskattsskuldbinding) í árslok	360.850	(1.005.512)

Helstu skatteignir (tekjuskattsskuldbinding) greinast þannig:

	2015	2014
Rekstrarfjármunir	276.455	(9.882)
Viðskiptasambönd	(67.616)	(78.885)
Fjáreignir	152.112	228.545
Tjónaskuld	0	(1.141.081)
Aðrir liðir	(100)	(4.209)
Skatteign (tekjuskattsskuldbinding) í árslok	360.850	(1.005.512)

Skýringar

13. Hagnaður á hlut

Hagnaður á hvern hlut útistandandi hlutafjár er reiknaður miðað við eðurfarandi forsendur:

	2015	2014
Hagnaður ársins til hluthafa í móðurfélaginu	2.075.791	1.240.356
Vegið meðaltal útistandandi hluta	2.384.812	2.483.258
Hagnaður á útistandandi hlut	0,87	0,50

Þynntur hagnaður á hlut er sá sami og hagnaður á hlut þar sem ekki hafa verið gerðir neindir kaupréttasamningar né gefin út breytanleg skuldabréf.

14. Rekstrarfjármunir

	Fasteignir og lóðir	Tölvubúnaður, áhöld og bifreiðir	Samtals
Kostnaðarverð			
Heildarverð 1.1. 2014	71.669	514.790	586.459
Eignfært á árinu	0	36.821	36.821
Selt og aflagt á árinu	0	(272.938)	(272.938)
Heildarverð 1.1. 2015	71.669	278.673	350.342
Eignfært á árinu	0	100.579	100.579
Selt og aflagt á árinu	0	(2.900)	(2.900)
Heildarverð 31.12. 2015	71.669	376.352	448.021
Afskriftir			
Afskrifað 1.1. 2014	40.316	419.296	459.612
Afskrift ársins	1.701	44.383	46.084
Afskrift færð út	0	(272.907)	(272.907)
Afskrifað 1.1. 2015	42.017	190.772	232.789
Afskrift ársins	1.701	50.168	51.869
Afskrift færð út	0	(2.900)	(2.900)
Afskrifað 31.12. 2015	43.718	238.040	281.758
Bókfært verð			
Bókfært verð í ársbyrjun 2014	31.353	95.494	126.847
Bókfært verð í ársbyrjun 2015	29.651	87.901	117.553
Bókfært verð í árslok 2015	27.951	138.312	166.263
Afskriftahlutföll	3%	10-33%	

Fasteignamat fasteigna í árslok 2015 nam 64 milljónum króna. Vátryggingaverðmæti fasteigna nam 182 milljónum króna.

Vátryggingaverðmæti rekstrarfjármuna nam 442 milljónum króna.

15. Öefnislegar eignir

	Viðskiptavild	Viðskipta- sambönd	Hugbúnaður	Samtals
Kostnaðarverð				
Heildarverð 1.1. 2014	474.599	563.467	96.683	1.134.750
Eignfært á árinu	0	0	1.143.151	1.143.151
Heildarverð 1.1. 2015	474.599	563.467	1.239.834	2.277.901
Eignfært á árinu	0	0	330.211	330.211
Heildarverð 31.12. 2015	474.599	563.467	1.570.046	2.608.113
Afskriftir				
Afskrifað 1.1. 2014	0	112.694	43.943	156.637
Afskrift ársins	0	56.347	10.690	67.037
Afskrifað 1.1. 2015	0	169.041	54.633	223.674
Afskrift ársins	0	56.347	17.379	73.726
Virðisrýmun	0	0	1.429.988	1.429.988
Afskrifað 31.12. 2015	0	225.388	1.502.000	1.727.388
Bókfært verð				
Bókfært verð í ársbyrjun 2014	474.599	450.773	52.740	978.113
Bókfært verð í ársbyrjun 2015	474.599	394.426	1.185.201	2.054.227
Bókfært verð í árslok 2015	474.599	338.079	68.046	880.725
Afskriftahlutföll	0%	10%	10-33%	

Viðskiptavild hjá samstæðunni er vegna kaupa VÍS á Lífis árið 2012. Í árslok var gert árlegt virðispróf á viðskiptavildinni sem miðast við afvaxtað framtíðarsjóðstreymi. Niðurstaða þess prófs var að ekki væri þörf á að færa niður bókfært verðmæti hennar.

15. Óefnislegar eignir (frh.)

Virðisrýrnun hugbúnaðar

Í árslok var gert virðispróf á fjárfestingu félagsins í nýju hugbúnaðarkerfi. Ástæður þessa eru m.a. að innleiðingartími og kostnaður við kerfið hefur reynst umtalsvert meiri en gert hafði verið ráð fyrir. Væntingar eru um rekstrarhagræði af kerfinu í samanburði við núverandi hugbúnaðarkerfi, en þó ekki í þeim mæli sem reiknað var með við kaup þess. Félagið hefur á síðastliðnum árum unnið að viðamiklum endurbótum á innri ferlum sínum til að auka skilvirkni á sama tíma og unnið hefur verið að innleiðingu kerfisins. Niðurstaða virðisprófsins leiðdi til þess að kerfið var fært niður að fullu. Fjárhæð niðurfærslunnar nam 1.430 milljónum króna.

Helstu forsendur beggja ofangreindra virðisprófa, sem gerð voru á sjóðstremiseiningar, voru að miðað var við að árlegur nafnvöxtur tekna til framtíðar verði 3% og ávöxtunarkrafa eigin fjár sé 10,95%.

16. Fjárfestingaverðbréf

Fjáreignir á gangvirdi gegnum rekstur greinast þannig:

	2015	2014
Eignarhlutar í öðrum félögum		
Skráð í innlendra kauphöll	5.534.878	2.942.316
Skráð í erlendum kauphöllum	778.822	630.822
Önnur félög	2.924.798	3.381.239
	<u>9.238.498</u>	<u>6.954.377</u>
Önnur verðbréf		
Ríkistryggð, verðtryggð	5.575.443	7.929.764
Ríkistryggð, óverðtryggð	2.784.738	4.866.048
Önnur skuldabréf	6.856.591	6.098.377
Skuldabréfasjóðir	1.173.440	537.438
Hlutabréfasjóðir	593.521	693.068
Fagfjárfestasjóðir	1.615.448	1.801.018
	<u>18.599.182</u>	<u>21.925.712</u>
Fjáreignir á gangvirdi samtals	<u>27.837.680</u>	<u>28.880.089</u>
Fjáreignir haldið til gjalddaga		
Skráð ríkistryggð verðbréf *	4.319.826	4.284.837
Skuldabréf og aðrar langtímakröfur greinast þannig:		
Lán með veði í fasteignum	48.431	92.386
Lán með veði í lausafé	0	255
Önnur skuldabréf	0	503
	<u>48.431</u>	<u>93.145</u>
Fjárfestingaverðbréf	<u>32.205.936</u>	<u>33.258.071</u>
* Áætlað gangvirdi fjáreigna haldið til gjalddaga	4.348.275	4.100.148

17. Fjárfestingar vegna líftrygginga með fjárfestingaráhættu líftryggingataka

Lífis hefur boðið líftryggingatökum söfnunarlíftryggingar sem samanstanda annars vegar af líftryggingu og hins vegar söfnun í verðbréfasjóði. Kostnaður vegna líftryggingarinnar fer lækandi eftir því sem söfnun eykst og fellur niður þegar söfnun verður hærri en líftryggingarfjárhæð. Í söfnunarlíftryggingu ber tryggingatakin fjárfestingaráhættuna.

Skýringar

18. Viðskiptakröfur

	2015	2014
Kröfur vegna innlendar starfsemi	4.038.943	3.764.285
Kröfur vegna erlendar starfsemi	1.452.511	1.508.164
Aðrar kröfur	(9.309)	11.506
Viðskiptakröfur	5.482.145	5.283.955
Breytingar á afskriftareikningi viðskiptakrafna		
Staða í upphafi árs	224.890	270.190
Virðisrýrnun viðskiptakrafna	(31.499)	28.278
Afskrifaðar tapaðar viðskiptakröfur	(54.951)	(73.578)
Staða í lok árs	138.440	224.890

19. Endurtryggingaeignir

	2015	2014
Hlutur endurtryggjenda í iðgjaldaskuld	102.599	90.925
Hlutur endurtryggjenda í tjónaskuld	1.141.990	1.295.730
Kröfur á endurtryggjendur	10.620	4.851
Endurtryggingaeignir	1.255.208	1.391.507

20. Aðrar kröfur

	2015	2014
Fyrirframgreiddir skattar	328.798	319.273
Geymslufé vegna erlendra viðskipta	1.032.837	949.752
Bundnar bankainnstæður vegna erlendra viðskipta	279.783	254.053
Áfallnar vaxtatekjur og fyrirframgreiddur kostnaður	114.788	17.403
Aðrar kröfur.....	1.756.206	1.540.480

21. Handbært fé

Handbært fé í árslok greinist þannig:

	2015	2014
Sjóður	2.260	1.341
Bankainnstæður í íslenskum krónum	891.571	1.070.022
Bankainnstæður í erlendri mynt	534.352	328.541
Handbært fé.....	1.428.183	1.399.904

22. Eigið fé

Hlutfé Vátryggingafélags Íslands hf. greinist með eftirfarandi hætti:

	2015		2014	
Hlutfé samkvæmt samþykktum félagsins	2.438.481	100,00%	2.502.757	100,00%
Eigin hlutir	(142.044)	(5,83%)	(64.277)	(2,57%)
Hlutfé samkvæmt ársreikningi	2.296.437	94,17%	2.438.481	97,43%

Eitt atkvæði fylgir hverjum einnar krónu hlut í félaginu.

Samkvæmt lögum um hlutfélög skal félagið binda 25% af nafnverði hlutfjár í lögbundnum varasjóði, sem ekki má nota til að greiða hluthöfum arð. Yfirverði umfram 25% af nafnverði hlutfjár getur félagið ráðstafað.

Óráðstafað eigið fé er uppsafnaður hagnaður og tap félagsins að frádregnum arðgreiðslum og framlögum í lögbundinn varasjóð. Greiða má óráðstafað eigið fé til hluthafa sem arð. Hins vegar takmarka gjaldpólsákvæði þær fjárhæðir sem félagið getur greitt sem arð.

Skýringar

23. Gjaldþol

Reiknað lágmarksgjaldþol samstæðu Vátryggingafélags Íslands hf. samkvæmt lögum um vátryggingastarfsemi nam í árslok 2015 3.561 milljón króna, reiknað gjaldþol 11.716 milljónum króna og gjaldþolshlutfall 3,0. Á árinu 2014 nam reiknað lágmarksgjaldþol samstæðunnar 3.665 milljónum króna, reiknað gjaldþol samstæðunnar nam 11.391 milljón króna og gjaldþolshlutfall var 3,1. Mismunur á reiknuðu gjaldþoli og bókfærðu eigin fé kemur þannig fram:

Gjaldþol samstæðu:

	2015	2014
Eigið fé samkvæmt ársreikningum	17.552.048	15.956.483
Viðskiptavild og aðrar óefnislegar eignir	(880.725)	(2.054.227)
Áhrif núvirðingar tjónaskuldar	(943.984)	0
Gagnkvæm fjármögnun innan samstæðu	(11.506)	(11.506)
Fyrirhuguð arðgreiðsla	(5.000.000)	(2.500.000)
Reiknað gjaldþol	<u>10.715.833</u>	<u>11.390.750</u>
Reiknað lágmarksgjaldþol samstæðunnar	3.560.598	3.665.161
Gjaldþolshlutfall	3,01	3,11
Gjaldþol móðurfélagsins:		
Reiknað gjaldþol móðurfélagsins	12.289.380	12.421.036
Reiknað lágmarksgjaldþol móðurfélagsins	3.035.901	3.096.989
Gjaldþolshlutfall móðurfélagsins	4,05	4,01

Gjaldþol fyrir árið 2014 er eins og það var birt í ársreikningi 2014.

Gjaldþol Solvency II:

Gjaldþol samkvæmt Solvency II byggir á eigin fé félagsins að frádregnum óefnislegum eignum, væntanlegum arðgreiðslum og endurkaupum. Tillaga stjórnar að arðgreiðslu er 5.000 milljónir króna. Gjaldþol félagsins samkvæmt staðalformúlu Solvency II er 11,7 milljarðar króna og Solvency II gjaldþolshlutfallið 1,23. Áætlað Solvency II gjaldþolshlutfall félagsins í lok árs 2015 eftir útgáfu víkjandi skuldabréfs og arðgreiðslu er 1,55.

	2015	2014
Eigið fé samkvæmt efnahagsreikningi	17.552.048	19.180.400
Óefnislegar eignir	(880.725)	(2.054.227)
Fyrirhuguð arðgreiðsla	(5.000.000)	(2.500.000)
Gjaldþol	<u>11.671.323</u>	<u>14.626.173</u>
Gjaldþolskrafa	9.455.248	9.081.828
Gjaldþolshlutfall	1,23	1,61

24. Vátryggingaskuld

Vátryggingaskuld í árslok 2015 er ákvörðuð sem besta mat samkvæmt ákvæðum Solvency II löggjafarinnar. Vátryggingaskuld í árslok 2014 hefur verið umreiknuð samkvæmt ákvæðum Solvency II löggjafarinnar til samræmis.

	2015	2014
Vátryggingaskuld (heild):		
Vegna tilkynntra tjóna	13.839.935	14.123.044
Vegna ótilkynntra tjóna	2.535.233	2.502.571
Tjónaskuld samtals	<u>16.375.168</u>	<u>16.625.615</u>
Iðgjaldaskuld	5.847.030	5.405.130
Áhættuálag	1.243.762	1.177.302
Vátryggingaskuld samtals	<u>23.465.959</u>	<u>23.208.048</u>
Hlutdeild endurtryggjenda:		
Vegna tilkynntra tjóna	1.088.201	1.241.977
Vegna ótilkynntra tjóna	53.789	53.753
Tjónaskuld	<u>1.141.990</u>	<u>1.295.730</u>
Iðgjaldaskuld	102.599	90.924
Hlutdeild endurtryggjenda samtals	<u>1.244.589</u>	<u>1.386.654</u>

24. Vátryggingaskuld (frh.)

Vátryggingaskuld í eigin hlut:

Vegna tilkynntra tjóna	12.751.734	12.881.067
Vegna ótilkynnta tjóna	2.481.444	2.448.818
Tjónaskuld	15.233.178	15.329.885
Iðgjaldaskuld	5.744.431	5.314.206
Áhættuálag	1.243.762	1.177.302
Vátryggingaskuld í eigin hlut samtals	22.221.371	21.821.393

Tjónaskuld er reiknað besta mat félagsins samkvæmt Solvency II löggjöfinni á fjárhæð óuppperðra tjónsatburða á uppgjörstegi sem hafa verið tilkynntir félaginu og einnig vegna tjónsatburða sem hafa átt sér stað á uppgjörstegi en ekki verið tilkynntir félaginu eða tilkynntir með ófullnægjandi hætti. Iðgjaldaskuld er mat félagsins á skuldbindingum vegna þess tímabils sem eftir er af gerðum vátryggingasamningum á uppgjörstegi.

Þróun tjónaskuldar vegna fyrri ára á árinu 2015

	Heild	Hluti endur- tryggjenda	Í eigin hlut
Tjónaskuld frá fyrra ári	16.625.615	(1.291.818)	15.333.797
Greitt á árinu vegna tjóna fyrri ára	(7.124.444)	54.362	(7.070.082)
Ný tjónaskuld vegna tjóna fyrri ára	(10.354.376)	1.074.632	(9.279.744)
Fjárfestingatekjur á móti afvöxtun tjónaskuldar	886.715	0	886.715
Matsbreyting vegna tjóna fyrri ára	33.510	(162.824)	(129.314)

Matsþróun tjónaskuldar vegna tjóna fyrri ára var jákvæð á tímabilinu um 34 milljónir króna eða 0,2% af tjónaskuld í lok fyrra árs. Matsþróun tjónaskuldar í eigin hlut var neikvæð á tímabilinu um 129 milljónir króna eða 0,8% af eigin tjónaskuld í lok fyrra árs.

Tjón sem urðu á árinu 2015

	Heild	Hluti endur- tryggjenda	Í eigin hlut
Greitt vegna tjóna sem urðu á árinu	5.784.850	(115.521)	5.669.329
Tjónaskuld vegna tjóna sem urðu á árinu	6.020.718	(67.358)	5.953.360
Tjón sem urðu á árinu samtals	11.805.568	(182.879)	11.622.689

Tjónaskuld vegna tjóna sem urðu á árinu er afvaxtað besta mat eins og ákvæði Solvency II löggjafarinnar segir fyrir um.

Fjárfestingatekjur af vátryggingarekstri 2015

Reiknaðar fjárfestingatekjur af vátryggingarekstri	1.145.213
Fjárfestingatekjur notaðar á móti afvöxtun tjónaskuldar	(886.715)
Fjárfestingatekjur af vátryggingarekstri vegna tjóna yfirstandandi árs	258.498

Fjárfestingatekjur af vátryggingarekstri eru reiknaðar sem vegin meðalávöxtunarkrafa ársins samkvæmt vaxtaferlum eftirlitsaðila, 5,2%. á eigin vátryggingaskuld í árslok. Fjárfestingatekjur á móti afvöxtun tjóna fyrri ára eru reiknaðar sem vextir á greiðslufæði tjóna fyrri ára að viðbættum ársvöxtum á meðalstöðu tjónaskuldar á árinu vegna tjóna fyrri ára.

Þróun tjónaskuldar vegna tjóna fyrri ára á árinu 2014

	Heild	Hluti endur- tryggjenda	Í eigin hlut
Tjónaskuld frá fyrra ári	15.680.256	(1.297.567)	14.382.689
Greitt á árinu vegna tjóna fyrri ára	(6.585.739)	49.040	(6.536.699)
Ný tjónaskuld vegna tjóna fyrri ára	(10.186.243)	1.199.629	(8.986.614)
Fjárfestingatekjur á móti afvöxtun tjónaskuldar	843.758	0	843.758
Matsbreyting vegna tjóna fyrri ára	(247.968)	(48.898)	(296.866)

Matsþróun tjónaskuldar vegna tjóna fyrri ára var neikvæð á tímabilinu um 248 milljónir króna eða 1,6% af tjónaskuld í lok fyrra árs. Matsþróun tjónaskuldar í eigin hlut var neikvæð á tímabilinu um 297 milljónir króna eða 2,1% af tjónaskuld í lok fyrra árs.

Tjón sem urðu á árinu 2014

	Heild	Hluti endur- tryggjenda	Í eigin hlut
Greitt vegna tjóna sem urðu á árinu	5.302.131	(121.854)	5.180.277
Tjónaskuld vegna tjóna sem urðu á árinu	6.439.373	(92.188)	6.347.185
Tjón sem urðu á árinu samtals	11.741.504	(214.042)	11.527.462

Tjónaskuld vegna tjóna sem urðu á árinu er afvaxtað besta mat eins og ákvæði Solvency II löggjafarinnar segir fyrir um.

Skýringar

24. Vátryggingaskuld (frh.)

Fjárfestingatekjur af vátryggingarekstri

Reiknaðar fjárfestingatekjur af vátryggingarekstri	1.020.598
Fjárfestingatekjur notaðar á móti afvöxtun tjónaskuldar	(843.758)
Fjárfestingatekjur af vátryggingaskuld vegna tjóna yfirstandandi árs	176.840

Fjárfestingatekjur af vátryggingarekstri eru reiknaðar sem vegin meðalávöxtunarkrafa samkvæmt vaxtaferlum eftirlitsaðila, 4,8% á eigin vátryggingaskuld í árslok. Fjárfestingatekjur á móti afvöxtun tjóna fyrri ára eru reiknaðar sem vextir á greiðsluflæði tjóna fyrri ára að viðbættum ársvöxtum á meðalstöðu tjónaskuldar á árinu vegna tjóna fyrri ára.

25. Viðskiptaskuldir og aðrar skuldir

	2015	2014
Viðskiptaskuldir	513.872	697.372
Tekjuskattar til greiðslu	1.295.014	263.872
Skuldir vegna endurtryggingastarfsemi	29.121	56.346
Aðrar skuldir	679.502	634.147
Viðskiptaskuldir og aðrar skuldir	2.517.509	1.651.737

26. Fjármálagerningar

26.1 Flokkar fjármálagerninga

Fjáreignir samstæðunnar skiptast í eftirfarandi flokka fjármálagerninga:

31. desember 2015

Fjáreignir	Fjáreignir á gangvirði	Lán og kröfur	Fjáreignir haldið til gjalddaga	Samtals	Gangvirði
Verðbréf	27.837.680		4.319.826	32.157.505	32.185.955
Viðskiptakröfur og aðrar kröfur		5.974.161		5.974.161	
Geymslufé og bundnar bankainnstæður		1.312.620		1.312.620	
Handbært fé		1.428.183		1.428.183	
Fjáreignir samtals	27.837.680	8.714.964	4.319.826	40.872.470	

31. desember 2014

Fjáreignir

Verðbréf	28.880.089		4.284.837	33.164.927	32.980.237
Viðskiptakröfur og aðrar kröfur		5.713.775		5.713.775	
Geymslufé og bundnar bankainnstæður		1.203.805		1.203.805	
Handbært fé		1.399.904		1.399.904	
Fjáreignir samtals	28.880.089	8.317.484	4.284.837	41.482.411	

Bókfært verð annarra fjáreigna endurspeglar gangvirði þeirra.

26.2 Stigskipting gangvirðis

Taflan hér að neðan sýnir fjáreignir, færðar á gangvirði, flokkaða eftir verðmatsaðferð. Matsaðferðunum er skipt í þrjú stig sem endurspeglar mikilvægi þeirra forsendna sem lagðar eru til grundvallar við ákvörðun gangvirðis eignanna. Stigin eru eftirfarandi:

Stig 1: Gangvirðismatið byggir á skráðum verðum á virkum markaði fyrir samskonar eignir og skuldir.

Stig 2: Gangvirðismatið byggir ekki á skráðum verðum á virkum markaði (stig 1) heldur á upplýsingum sem eru sannreynanlegar fyrir eignina eða skuldina, annað hvort beint (t.d. verð) eða óbeint (t.d. afleiddar af verðum).

Stig 3: Gangvirðismatið byggir á mikilvægum upplýsingum öðrum en markaðsupplýsingum.

Samstæða

31. desember 2015

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Fjáreignir á gangvirði	21.668.780	428.344	5.740.556	27.837.680
Fjáreignir til gjalddaga á gangvirði	1.769.340	2.578.935	0	4.348.275
Fjáreignir samtals	23.438.120	3.007.279	5.740.556	32.185.955

Samstæða

31. desember 2014

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Fjáreignir á gangvirði	22.245.938	439.356	6.194.794	28.880.089
Fjáreignir til gjalddaga á gangvirði	1.675.822	2.424.326	0	4.100.148
Fjáreignir samtals	23.921.760	2.863.682	6.194.794	32.980.237

Við mat á fjáreignum sem falla undir stig 2 eru notaðar eftirfarandi aðferðir:

Í stig 2 eru færðar fjáreignir þar sem ekki er virkur markaður. Matið á eignunum ákvarðast af nýlegum viðskiptum ótengdra aðila eða kaup tilbodum frá ótengdum aðilum. Einnig er stuðst við gangvirði annarra sambærilegra fjáreigna.

Við mat á fjáreignum sem falla undir stig 3 eru notaðar eftirfarandi aðferðir:

Við mat á fjáreignum sem falla undir stig 3 eru notuð gögn eins og verðmat frá rekstraradilum fjárfestinga- og fagfjárfestasjóða, söluréttur eða verðmat félagsins byggt á afkomu eða samanburði við sambærilegar fjáreignir.

Breytingar sem falla undir stig 3 á árinu eru eftirfarandi:

Staða 1.1.	6.194.794	4.132.236
Keypt	872.746	2.051.893
Selt/afborganir	(904.930)	(799.203)
Flutt á stig 1	(1.220.684)	0
Flutt af stigi 1 og 2	0	198.960
Vextir, matsbreyting	798.630	610.908
Staða 31.12.	5.740.556	6.194.794

27. Áhættustýring

27.1 Almennt um áhættustýringu

Undanfarin ár hafa váttryggingafélög á Íslandi og Evrópska efnahagssvæðinu undirbúið sig fyrir nýja löggjöf um váttryggingastarfsemi sem kallast Solvency II. Þessi löggjöf tók gildi í Evrópu, að undanskildu Íslandi, 1. janúar 2016 en gildistaka löggjafarinnar hér á landi er áætluð 1. mars 2016. Þessi nýja löggjöf kallar meðal annars á breyttar aðferðir við útreikning á gjaldþolskröfu félaganna. Útreikningur á gjaldþolskröfu verður áhættumíðaður og tekur á öllum helst áhættuþáttum váttryggingafélaga. Líkanið (staðalregla Solvency II) sem útreikningurinn byggir á leggur mat á þessa áhættuþætti með 99,5% vágildi (e. Value at Risk) sem þýðir í raun að 0,5% líkur eru á því að félögin geti ekki staðið við skuldbindingar sínar næstu 12 mánuði eða í eitt ár af hverjum 200 árum.

Áhættustýring er eitt af lykilstarfssviðum váttryggingafélags samkvæmt Solvency II löggjöfinni og sér áhættustýring VÍS um að framfylgja þeim ákvæðum sem snúa að áhættustýringu. Samstæðan hefur, í samræmi við hana, sett sér stefnu um samhæfða áhættustýringu. Stefnan er samþykkt af stjórn og nær jafnt til móðurfélagsins VÍS og dótturfélags þess, Lífís. Í stefnunni er fjallað um skipulag og framkvæmd áhættustýringar, tilgreiningu áhættuþátta, skýrslu- og upplýsingagjöf og skyldur starfsmanna til að stuðla að framgangi stefnunnar. Þar kemur fram að samstæðan hefur skilgreint markaðsáhættu, váttryggingaáhættu og rekstraráhættu sem lykiláhættur í starfseminni auk þess sem samþjöppunar- og mótaðilaáhætta eru veigamiklir áhættuþættir. Í skýringunum sem hér koma á eftir er farið yfir þessar áhættur.

27.2 Eigið áhættu- og gjaldþolsmat (ORSA)

Samkvæmt Solvency II skulu váttryggingafélög framkvæma eigið áhættu- og gjaldþolsmat (ORSA) þar sem meta skal heildarfjármagnsþörf félagsins miðað við áhættusamsetningu, áhættuþol og viðskiptaáætlun þess. ORSA er í raun allir þeir ferlar og aðferðir sem nýtast til að auðkenna, greina, vakta, stýra og skýra frá þeirri áhættu sem váttryggingafélag er útsett fyrir eða getur orðið útsett fyrir til bæði skemmri og lengri tíma og til að ákvarða það eigið fé sem nauðsynlegt er til að tryggja að félagið uppfylli gjaldþolskröfu sína á sérhverjum tíma, jafnvel þótt það verði fyrir verulegum aföllum. Samstæðan hefur í þessu sambandi sett sér stefnu um eigið áhættu- og gjaldþolsmat sem samþykkt hefur verið af stjórn hennar. Niðurstöður þessa ferlis veita stjórn og stjórnendum upplýsingar um áhættusnið og fjárhagsþörf samstæðunar miðað við gefnar forsendur. Stjórn og stjórnendur hafa niðurstöðurnar til hliðsjónar við allar stefnumarkandi ákvarðanir í samstæðunni, við gerð viðskipta- og rekstraráætlana, fjárstýringu og þróun nýrra vara.

27.3 Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er hættan á tapi eða ófyrirséðri breytingu á fjárhagsstöðu, sem stafar af sveiflum á markaðsvirði eigna, skuldbindinga og fjármálagerninga.

Stefnumótun um stýringu á markaðsáhættu fer fyrst og fremst fram við endurskoðun á stefnu um fjárfestingar og samsetningu eignaflokka í eignasafni. Við gerð þeirrar stefnu er tekið mið af áhættuvilja samstæðunnar, væntingum um ávöxtun eigna og sögulegri greiningu á ávöxtun. Horft er til núverandi eignasafns og þess umhverfis og þeirra takmarkana sem taka þarf mið af. Með markvissri stýringu á eignasafni er hægt að jafna sveiflur og lágmarka áhættu tengda breytingu á markaðsvirði eigna samstæðunnar.

Helstu þættir markaðsáhættu sem sérstaklega eru skoðaðir:

- Vaxtaáhætta.
- Hlutabréfaáhætta.
- Verðbólguáhætta.
- Gjaldmiðlaáhætta.
- Lausafjáraáhætta

27.4 Vaxtaáhætta

Vaxtaáhætta er hættan á tapi vegna sveiflna í gangvirði fjármálagerna vegna breytinga á vöxtum (ávöxtunarkröfu). Líftími (e. duration) eignasafns er í flestum tilfellum ekki sá sami og líftími váttryggingaskuldar og því getur myndast vaxtaáhætta í rekstri samstæðunnar.

Næmigreining

Í töflunni hér að neðan er sýnt hver áhrif 50 og 100 punkta hækkunar vaxta á vaxtaberandi eignir hefði á afkomu og eigið fé á reikningsskiladegi. Næmigreiningin tekur til þeirra vaxtaberandi eigna sem bera breytilega vexti og miðast hún við að allar aðrar breytur en þær sem eru hér til skoðunar séu fastar. Næmigreiningin tekur tillit til skattaáhrifa og endurspeglar því þau áhrif á rekstrarreikning og eigið fé.

Áhrif á afkomu og eigið fé eru þau sömu þar sem matsbreyting undirliggjandi fjármálagerna er ekki í neinum tilvikum færð beint á eigið fé. Jákvæð fjárhæð merkir hækkun á hagnaði og eigin fé. Lækkun vaxta hefði haft sömu áhrif en í gagnstæða átt.

	31.12.2015		31.12.2014	
	50 pkt	100 pkt	50 pkt	100 pkt
Áhrif á afkomu og eigið fé	53.931	107.862	58.610	117.220

27.5 Hlutabréfaáhætta og önnur verðáhætta markaðsverðbréfa

Hlutabréfaáhætta er hættan á tapi vegna verðbreytinga á hlutabréfum.

Samstæðan fjárfestir í hlutabréfum, bæði til að hámarkaávöxtun og dreifa áhættu til að jafna sveiflur í eignasafni. Til að lágmarka áhættu af hlutabréfacign samstæðunnar eru eftirfarandi mörk sett í stefnu um fjárfestingar:

- Hámark á vægi hlutabréfa í eignasafni samstæðunnar.
- Hámarkseignarhlut í skráðum og óskráðum innlendum hlutabréfum.
- Hámark í hverri atvinnugrein.

Auk þess eru sett viðmið um kaup í hlutabréfasjóðum til að tryggja áhættudreifingu.

Samstæðan fjárfestir einnig í markaðsskuldabréfum til að dreifa áhættu og jafna sveiflur og tekur stefna samstæðunnar um fjárfestingar á því.

	31.12.2015	31.12.2014
Hlutabréf og hlutabréfasjóðir á gangvirði gegnum rekstrarreikning	10.413.517	8.364.210
Skuldabréf og önnur verðbréf á gangvirði gegnum rekstrarreikning	17.424.163	20.515.880

Áhrif af 5% og 10% hækkun á markaðsverði hlutabréfa og skuldabréfa á afkomu og eigið fé að teknu tilliti til 20% tekjuskatts eru sýnd hér að neðan. 5% og 10% lækkun á markaðsverði hefði sömu áhrif en í gagnstæða átt.

	31.12.2015		31.12.2014	
	5%	10%	5%	10%
Hlutabréf - áhrif á afkomu	520.676	1.041.352	418.210	836.420
Skuldabréf - áhrif á afkomu	696.967	1.393.933	820.635	1.641.270

27.6 Verðbólguháætta

Verðbólguháætta er hættan á tapi sem myndast vegna sveiflna á verðbólgu á verðtryggingarjöfnuð. Verðtryggingarjöfnuður er mismunur á milli verðtryggðra eigna og skulda. Stór hluti váttryggingaskuldar er í eðli sínu verðtryggður og hluti af eignum samstæðunnar eru verðtryggðar. Háetta er á að eignasafn samstæðunnar fylgi ekki verðlagsþróun með sama hætti og váttryggingaskuld.

Í stefnu um fjárfestingar eru sett mörk um lágmark verðtryggðra eigna. Stefnt er að því að fjárfesta í verðbréfum sem eru annað hvort verðtryggð eða hafa þá eiginleika að vaxa að raunvirði.

27.7 Gjaldmiðlaáhætta

Gjaldmiðlaáhætta er hættan á tapi sem verður vegna breytinga á gengi gjaldmiðla. Gjaldreyrisjöfnuður er mismunurinn á milli eigna og skulda eftir gjaldmiðlum. Hluti af verðbréfaeign samstæðunnar og hluti af váttryggingaskuld hennar er í erlendum gjaldmiðlum. Þegar viðmið eru sett um vægi eigna eftir gjaldmiðlum í stefnu um fjárfestingar er tekið mið af gjaldmiðlaáhattu samstæðunnar.

Meirihluti eigna og skulda samstæðunnar er í íslenskum krónum en þó á hún nokkuð af erlendum fjáreignum. Hér á eftir eru tilgreindir þeir gjaldmiðlar sem mest áhrif hafa á rekstur samstæðunnar. Upplýsingar um gengi og útreikning á flökki taka tillit til meðalgengis Seðlabanka Íslands en árslokagengi er miðgengi Íslandsbanka.

Mynt	Árslokagengi		Meðalgengi		Ársflökt
	2015	2014	2015	2014	2015
USD	130,14	127,03	131,85	116,75	2,4%
EUR	141,30	154,60	146,30	154,86	-8,6%
GBP	191,87	197,37	201,58	192,17	-2,8%
DKK	18,93	20,77	19,62	20,77	-8,9%
NOK	14,69	17,08	16,37	18,54	-14,0%
SEK	15,41	16,23	15,64	17,03	-5,1%
Gengisáhætta 31.12.2015			Eignir	Skuldir	Hrein staða
USD			2.887.506	1.225.823	1.661.683
EUR			970.990	325.304	645.686
GBP			1.504.047	559.942	944.105
DKK			26.485	0	26.485
NOK			14.677	0	14.677
SEK			1.056	0	1.056
Samtals			5.404.761	2.111.069	3.293.692
Gengisáhætta 31.12.2014			Eignir	Skuldir	Hrein staða
USD			2.469.142	1.289.063	1.180.079
EUR			1.011.709	389.762	621.947
GBP			1.439.664	633.872	805.792
DKK			39.183	0	39.183
NOK			16.956	0	16.956
SEK			1.105	0	1.105
Samtals			4.977.759	2.312.697	2.665.062

27.7 Gjaldmiðlaáhætta (frh.)

Næmigreining

Í töflunni hér á eftir er sýnt hver áhrif 5% og 10% hækkunar á gengi íslensku krónunnar gagnvart viðkomandi gjaldmiðlum hefði á afkomu og eigið fé miðað við stöðu eigna og skulda í viðkomandi gjaldmiðli á reikningsskiladegi. Í töflu hér á undan má sjá þær erlendu eignir og skuldir sem næmigreiningin tekur til, en þær eru að verulegum hluta erlend verðbréf. Næmigreiningin miðast við að allar aðrar breytur en þær sem eru hér til skoðunar séu fastar. Næmigreiningin tekur tillit til 20% tekjuskatts og endurspeglar þau áhrif sem koma fram í rekstrarreikningi og á eigið fé. Áhrif á afkomu og eigið fé eru þau sömu þar sem matsbreyting undirliggjandi fjármálagerninga í erlendri mynt er ekki í neinum tilvikum færð beint á eigið fé.

Áhrif á afkomu og eigið fé

	31.12.2015		31.12.2014	
	5%	10%	5%	10%
USD	66.467	132.935	47.203	94.406
EUR	25.827	51.655	24.878	49.756
GBP	37.764	75.528	32.232	64.463
DKK	1.059	2.119	1.567	3.135
NOK	587	1.174	678	1.356
SEK	42	84	44	88

Lækkun á gengi íslensku krónunnar gagnvart ofangreindum gjaldmiðlum hefði haft í för með sér lækkun á hagnaði og eigin fé.

27.8 Mótaðilaáhætta

Rekstur samstæðunnar byggir á tveimur stöðum, váttrygginga- og fjárfestingastarfsemi og er áhættu gagnvart mótaðila að finna í hvorri starfsemi fyrir sig.

Helstu þættir mótaðilaáhættu eru:

- Hættan á lækkun á styrkleikamati útgefenda skuldabréfa (e. spread risk).
- Hættan á að mótaðili geti ekki staðið við þær skuldbindingar sem samningar segja til um.

Helstu upptök mótaðilaáhættu eru:

- Frumtryggingar.
- Endurtryggingar.
- Lánveitingar.
- Skuldabréfakaup.
- Innlán í bönkum

Fylgst er reglulega með mótaðilaáhættu samstæðunnar.

Mótaðilaáhætta greinist þannig:

	2015	2014
Markaðsskuldabréf, lánshæfismat BBB +	5.557.880	0
Markaðsskuldabréf, lánshæfismat BBB -	4.101.214	6.394.262
Markaðsskuldabréf, lánshæfismat BB +	0	3.089.744
Markaðsskuldabréf, lánshæfismat BB	0	364.121
Markaðsskuldabréf, lánshæfismat BB -	2.494.611	6.037.429
Markaðsskuldabréf, lánshæfismat BB +	0	70.538
Fjáreignir haldið til gjalddaga BBB +	2.745.796	0
Fjáreignir haldið til gjalddaga BBB -	0	2.700.199
Fjáreignir haldið til gjalddaga BB -	1.574.029	1.584.639
Önnur markaðsverðbréf	5.270.458	4.559.785
Veðlán og önnur útlán	48.431	93.145
Viðskiptakröfur	5.482.145	5.283.955
Kröfur á endurtryggjendur	10.620	4.851
Aðrar kröfur	1.756.206	1.540.480
Handbært fé	1.428.183	1.399.904
	30.469.572	33.123.052

Hámarks mótaðilahætta samstæðunnar er sú bókfærða staða sem sundurliðuð er hér að ofan.

27.9 Lausafjárahætta

Lausafjárahætta er hætta á að samstæðan hafi ekki yfir nægum lausum fjármunum að ráða eða geti ekki selt eignir í tæka tíð til að mæta fjárhagslegum skuldbindingum sínum þegar við á.

Reglulega er fylgst með stöðu lausafjár, þróun sem orðið hefur og hvaða áhrif staða markaða og framtíðarhorfur hafa. Sérstök áhersla er lögð á að til sé laust fé til að mæta þeim hluta tjónaskuldar sem væntanlegur er til greiðslu hverju sinni sem og öðrum skuldum. Laust fé samstæðunnar dugar mjög vel til þess að standa straum af væntu fjárústreymi. Samstæðan hefur með stefnu sinni um lausafé sett sér stefnu um lágmarks handbært fé á hverjum tíma auk þess sem stóran hluta heildareignar hennar er hægt að innleysa tafarlaust.

Vænt sjóðflæði skulda greinist þannig:

	Innan eins árs	2017	2018 og síðar	Samtals
31.12.2015				
Tjónaskuld	6.265.515	2.902.722	7.206.931	16.375.168
Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir	1.193.374	0	0	1.193.374
	Innan eins árs	2016	2017 og síðar	Samtals
31.12.2014				
Tjónaskuld	6.417.154	2.887.663	7.320.798	16.625.615
Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir	1.331.519	0	0	1.331.519

27.10 Vátryggingaáhætta

Vátryggingaáhætta er hætta á tapi eða ófyrirséðri hækkun á vátryggingaskuldbindingum vegna ófullnægjandi verðlagningar eða mats á vátryggingaskuld.

Helstu þættir vátryggingaáhattu eru:

- Samningaáhætta.
- Sala- og áhættumat.
- Vörustjórnun.
- Vöruþróun og nýjar vörur.
- Vátryggingaskuld.
- Afgreiðsla og uppgjör tjóna.
- Endurtryggingavernd.

Flokkar vátrygginga - Iðgjöld ársins

	2015		2014	
Eignatryggingar	3.714.075	22,4%	3.729.132	23,4%
Sjó og farmtryggingar	425.865	2,6%	413.095	2,6%
Lögboðnar ökutækjetryggingar	5.308.057	32,0%	5.055.766	31,7%
Aðrar ökutækjetryggingar	2.239.505	13,5%	2.188.699	13,7%
Ábyrgðartryggingar	912.766	5,5%	878.111	5,5%
Slysa- og sjúkratryggingar	1.745.813	10,5%	1.575.378	9,9%
Líf- og heilsutryggingar	1.010.929	6,1%	924.031	5,8%
Endurtryggingar	1.239.728	7,4%	1.194.335	7,4%
	16.596.739	100,0%	15.958.546	100,0%

Innlend og erlend starfsemi - Iðgjöld ársins

Innlend starfsemi	15.357.010	92,5%	14.767.260	92,5%
Erlend starfsemi	1.239.728	7,5%	1.191.287	7,5%
	16.596.739	100,0%	15.958.546	100,0%

Samningaáhætta er sú hætta tengd gerð vátryggingasamninga sem felst fyrst og fremst í röngum eða óskýrum upplýsingum á vátryggingaskirteinum eða á öðru formi sem lagalega telst sambærilegt. Áhætta tengist einnig því að gildissvið skilmála sé óskýrt. Áhætta tengd endurtryggingasamningum felst í að ekki sé til staðar vernd við tjóni.

Áhættur tengdar sölu, endurnýjun og áhættumati felast í því að sú vátryggingavernd sem samstæðan selur sé undirverðlögð eða áhættumat sé ófullnægjandi. Hér undir fellur einnig áhætta vegna mistaka starfsmanna, vátryggingaráðgjafa, sölumanna og vátryggingamiðlara. Sama á við um meðferð persónuupplýsinga og samkeppnislög.

Áhætta tengd vörustjórnun felst í því að ekki sé nægjanlegt eftirlit með þróun og afkomu einstakra vátryggingagreina samstæðunnar og að ekki sé gripið inn í með iðgjaldabreytingum eða öðrum ráðstöfunum.

27.10 Vátryggingaáhætta (frh.)

Áhættan tengd vöruþróun og nýrri vöru felst í því að ekki er unnin tilskilin undirbúningsvinna, með þeim afleiðingum að áætlanir standast ekki og taprekstur verður.

Áhætta tengd vátryggingaskuld felst í því að skuldbindingar samstæðunnar vegna vátryggingasamninga séu vanmetnar, hvort sem um er að ræða iðgjalda- eða tjónaskuld. Iðgjaldaskuldin er áætluð skuldbinding vegna gildandi vátryggingasamninga fram að næstu endurnýjun þeirra. Tjónaskuldin er áætluð skuldbinding vegna orðinna úppgerðra tjóna bæði þeirra sem samstæðunni hefur verið tilkynnt um og einnig þeirra tjóna sem orðið hafa en ekki hefur enn verið tilkynnt um. Við mat á vátryggingaskuld samstæðunnar eru aðferðir Solvency II notaðar.

Næmigreining

Taflan sýnir hvaða áhrif 1% breyting á tjónsfjárhæðum, tjónaskuld og iðgjöldum hafa á afkomu og eigið fé samstæðunnar.

	2015	2014
Tjónsfjárhæðir	101.697	101.274
Tjónaskuld	121.865	124.131
Iðgjöld miðað við óbreytt tjóna- og kostnaðarhlutföll	8.450	4.785

Helstu áhættuþættir sem felast í afgreiðslu og uppgjöri tjóna eru mistök, rangar ákvarðanir eða misferli starfsmanna. Einnig felst áhætta í að tjónþoli greini rangt frá eða ýki afleiðingar tjóns, þ.e. vátryggingasvik. Hér fellur einnig undir umsýsla viðkvæmra persónuupplýsinga og að verktakar á vegum samstæðunnar fari út fyrir verksvið sitt.

Áhætta tengd endurtryggingavernd er m.a. sú að endurtryggjandi standi ekki við skuldbindingar sínar, fjárhæð endurtryggingaverndar sé ekki nægjanleg, misræmi sé á milli frumtrygginga- og endurtryggingaverndar og mismunandi túlkun á milli frumtryggjanda og endurtryggjanda á endurtryggingarsamningi. Í stefnu samstæðunnar er kveðið á um að endurtryggjendur skuli hafa öryggismat frá alþjóðlegu matsfyrirtæki og sett eru mörk á hve mikla áhættu samstæðan endurtryggir hjá hverjum endurtryggjanda. Kröfur um öryggismat endurtryggjanda fara eftir áætluðum uppgjörstíma tjóna í viðkomandi samningi, en fjöldi endurtryggjanda á samningi og hámark áhættu hjá einum endurtryggjanda tekur auk þess mið af öryggismati þeirra. Eftirfarandi tafla sýnir hlutfallega skiptingu iðgjalda til endurtryggjanda eftir öryggismati þeirra árið 2015 og áætlaða skiptingu 2016.

	2016	2015
AA+	5,5%	5,7%
AA-	82,7%	82,1%
A+	6,2%	6,6%
A	0,8%	0,8%
A-	4,8%	4,8%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>

27.11 Rekstraráhætta

Rekstraráhætta er öll áhætta sem bundin er við almennan rekstur samstæðunnar og er skilgreind sem hætta á beinu og óbeinu tapi í tengslum við innri starfsemi félagsins s.s. starfsfólk, skipulag, samningsgerð og skjölun, verkferla, tækni, ytri þætti, s.s. lagalegrar áhætta og viðskiptasambanda. Stefna félagsins er að draga úr rekstraráhættu að teknu tilliti til kostnaðar við fyrirbyggjandi aðgerðir.

Helstu þættir rekstraráhættu eru:

- Skipulag.
- Skjölun og samningsgerð.
- Upplýsingatekni.
- Starfsfólk.
- Ytri atburðir.

27.12 Innri stjórnun og eftirlit

Samstæðan hefur sett sér stefnu um innri stjórnun og eftirlit. Stefna samstæðunnar er að vera með vel skipulagða og áreiðanlega innri stjórnun og eftirlit sem er órjúfanlegur hluti samhæfðrar áhættustýringar. Innri stjórnun og eftirlit er ferli sem mótað er af stjórn, stjórnendum þess og starfsmönnum og er ætlað að veita hæfilega vissu um að samstæðan nái markmiðum sínum um:

- Árangur og skilvirkni í starfseminni (rekstrartengd markmið).
- Að upplýsingar séu áreiðanlegar (markmið um réttar upplýsingar).
- Að lögum og reglum sé fylgt í hvívetna (markmið um reglufylgni).

27.13 Samsett hlutfall og rekstrarhlutfall

Samsett hlutfall sýnir samanlagðan tjónakostnað, rekstrarkostnað og endurtryggingakostnað sem hlutfall af iðgjöldum ársins. Rekstrarhlutfall reiknast eins og samsett hlutfall að öðru leyti en því að í nefnara bætast fjárfestingartekjur og aðrar tekjur af váttryggingarekstri við iðgjöld ársins. Tjónakostnaður, rekstrarkostnaður og endurtryggingakostnaður reiknast sem hlutföll af iðgjöldum ársins.

Hlutföll vegna 2014 og 2015 eru reiknuð samkvæmt aðferðum Solvency II og lýst er hér að ofan. Hlutföll vegna fyrri ára eru reiknuð í samræmi við eldri löggjöf.

Eftirfarandi tafla sýnir samsett hlutfall, rekstrarhlutfall og aðrar helstu lykiltölur váttryggingarekstrar síðastliðin fimm ár. Lífís varð hluti af samstæðunni 1. apríl 2012.

	2015	2014	2013	2012	2011
Eigið tjónahlutfall	79,4%	82,4%	75,5%	75,6%	83,0%
Tjónahlutfall	76,7%	80,4%	78,7%	73,6%	82,1%
Rekstrarkostnaðarhlutfall	21,5%	21,4%	21,4%	21,6%	20,9%
Endurtryggingakostnaðarhlutfall	3,3%	2,7%	-2,3%	3,3%	3,1%
Samsett hlutfall	101,5%	104,5%	97,8%	98,5%	106,1%
Fjárfestingateknahlutfall	6,9%	6,4%	7,3%	6,8%	5,9%
Hlutfall annarra tekna af váttryggingarekstri	1,0%	1,0%	1,0%	0,8%	0,7%
Rekstrarhlutfall	94,1%	97,3%	90,3%	91,6%	99,5%

28. Tengdir aðilar

Tengdir aðilar eru þeir aðilar, eða félög í þeirra eigu, sem hafa umtalsverð áhrif á samstæðuna, beint eða óbeint. Tengdir aðilar eru fyrrum móðurfélag, stórir hluthafar, stjórnarmenn og nefndarmenn undirnefnda stjórnar, lykilstarfsmenn og fjölskyldur þeirra, sem og aðilar sem er stjórnað af eða eru verulega háðir samstæðunni. Viðskipti við tengda aðila hafa verið gerð á sambærilegum grundvelli og viðskipti við ótengda aðila. Gerð er grein fyrir launum og hlunnindum stjórnenda í skýringu 10.

Viðskipti við tengda aðila og stöður í efnahagsreikningi greinast þannig:

	Tekjur	Gjöld	Eignir	Skuldir
2015				
Tengd félög	3.033	6.983	12.022	0
Stjórn og lykilstarfsmenn	5.220	2.240	72	0
	<u>8.253</u>	<u>9.223</u>	<u>12.094</u>	<u>0</u>
2014				
Tengd félög	16.352	26.821	16.601	0
Stjórn og lykilstarfsmenn	3.633	737	437	0
	<u>19.986</u>	<u>27.557</u>	<u>17.037</u>	<u>0</u>

29. Ábyrgðir og önnur mál

Samstæðan hefur gert húsaleigusamninga á ýmsum stöðum á landinu. Greiðslubrýði samstæðunnar vegna húsaleigusamninga eru í árslok 2015 18 milljónir króna á mánuði og heildar skuldbindingin er 427 milljónir króna. Samningar þessir eru tímabundnir leigusamningar og gilda til 2017-2019.

Samkvæmt samningum þessum eru leigugreiðslur næsta árs 222 milljónir króna og á árunum 2017-2019 eru þær 204 milljónir króna.

Greidd leiga vegna þessara samninga á árinu 2015 var 215 milljónir króna og á árinu 2014 var hún 212 milljónir króna.

Samkomulag um niðurfellingu máls slitastjórnar SPRON gegn VÍS

Eins og greint var frá í útgefandalýsingu VÍS 2013, höfðaði slitastjórn SPRON mál á hendur VÍS með stefnu dagsettri þann 18. júlí 2012, þar sem meðal annars var krafist riftunar á endurgreiðslu SPRON þann 31. október 2008 á 2 milljarða króna peningamarkaðsláni sem VÍS veitti SPRON í september 2008. Í lýsingu kemur jafnframt fram að Klakki ehf. fyrrum eigandi VÍS ákvað að halda VÍS skaðlausu af tjóni vegna dómsmálsins. Í því skyni skuldbatt Klakki sig til að auka eigið fé VÍS um allt að 3,5 milljarða króna í því skyni að niðurstaða dómsmálsins hefði ekki áhrif á virði hlutabréfa félagsins („áskriftarskuldbinding“).

Þróun málsins hefur síðan verið rakin í ársreikningum og árs hlutareikningum VÍS.

Í febrúar 2015 komust SPRON og VÍS að samkomulagi um niðurfellingu málsins. Með samkomulaginu féllust samningsaðilar á að þeir ættu engar frekari kröfur á hendur hvor öðrum hverju nafni sem þær kunna að nefnast. Enginn kostnaður fellur á VÍS vegna samkomulagsins fyrir utan eigin málskostnað.

Stjórn VÍS samþykkti að leysa Klakka ehf. undan áskriftarforðri sínu og bankaábyrgð í tengslum við skaðleysi VÍS af SPRON málinu í framhaldi af samkomulaginu.

30. Atburðir eftir lok reikningsskiladags

Félagið sendi frá sér tilkynningu þann 18. janúar 2016 þess efnis að gengið hefði verið til samninga við Arctica Finance hf. vegna útgáfu og sölu á víkjandi skuldabréfum að nafnverði 2.500 milljónir króna.

Hin nýju skuldabréf eru vaxtagreiðslubríf og bera 5,25% fasta verðtryggða vexti. Skuldabréfin eru til 30 ára en í bréfunum er uppgreiðsluheimild og þrepahækkun í vöxtum upp í 6,25% eftir 10 ár. Útgáfan mun tilheyra eiginfjárfætti 2 (Tier 2) sem miðar að því að gera fjármagnsskipan félagsins sem hagkvæmasta.

Arctica Finance hefur nú þegar skuldbundið sig gagnvart félaginu til að kaupa heildarvirði skuldabréfaútgáfunnar fyrir hönd fjárfesta. Engu að síður mun félagið í samvinnu við Arctica Finance halda lokað skuldabréfaútbod í þeim tilgangi að bjóða lífeyrissjóðum, verðbréfasjóðum og öðrum fagfjárfestum að fjárfesta í skuldabréfunum. Skuldabréfin verða gefin út þann 29. febrúar 2016 og stefnt er að töku þeirra til viðskipta í Kauphöll síðar á árinu. Áætlað Solvency II gjaldþolshlutfall félagsins í lok árs 2015 eftir útgáfu víkjandi skuldabréfs og arðgreiðslu er 1,55.

31. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir:

Reikningsskilaaðferðum sem er lýst hér á eftir hefur verið beitt með samræmdum hætti fyrir öll tímabil sem koma fram í ársreikningnum af öllum félögum í samstæðunni. Samstæðan hefur tekið upp alla alþjóðlega reikningsskilastaðla, breytingar á þeim og túlkanir sem gilda fyrir reikningsskilatímabil sem hófust 1. janúar 2015. Evrópusambandið hefur staðfest og eiga við um starfsemi hennar. Samstæðan hefur ekki tekið upp staðla, breytingar á stöðlum eða túlkanir sem taka gildi fyrir reikningsskilatímabil sem hefjast eftir 1. janúar 2015, en heimilt er að taka upp fyrr. Áhrif þess á reikningsskil samstæðunnar hafa ekki verið metin.

Til að auka upplýsingagildi ársreikningsins eru skýringar við hann birtar á grundvelli þess hversu viðeigandi og mikilvægar þær eru fyrir lesendur hans. Því eru upplýsingar sem hvorki eru metnar mikilvægar né viðeigandi fyrir notendur ársreikningsins ekki birtar í skýringum.

31.1 Samstæða

Ársreikningur samstæðunnar innifelur ársreikning móðurfélagsins og dótturfélags þess. Dótturfélög eru þau félög þar sem samstæðan fer með yfirráð. Samstæðan fer með yfirráð þegar hún ber áhættu eða hefur ávinning af breytilegri arðsemi af hlutdeild sinni í félagi og getur haft áhrif á arðsemina vegna yfirráða sinna. Reikningsskil dótturfélaga eru innifalin í samstæðureikningnum frá því að yfirráð nást og þar til þeim lýkur.

Rekstrarniðurstaða keyþra eða seldra dótturfélaga á árinu er meðtalin í samstæðurekstrarreikningi frá og með yfirtökudegi eða fram að söludegi eftir því sem við á.

Í samstæðureikningnum eru birtar tekjur, gjöld, eignir og skuldir samstæðunnar út á við og því er viðskiptum innan hennar eytt út við gerð reikningsskilanna. Ef við á eru gerðar leiðréttingar á reikningsskilum dótturfélaga til samræmis við reikningsskilaaðferðir samstæðunnar.

Þegar eignarhald móðurfélags á dótturfélagi er minna en 100% er færð hlutdeild minnihluta í eigin fé og rekstrarafkomu. Þar sem hlutdeild minnihluta nemur óverulegum fjárhæðum er hún ekki sýnd sérstaklega í ársreikningnum.

31.2 Dótturfélög

Kaup á dótturfélögum eru færð samkvæmt kaupaðferð. Samkvæmt kaupaðferð eru eignir, skuldir og eiginfjárgæringar útgefnir af samstæðunni, sem látin eru í skiptum fyrir yfirráð í keyptu félagi, metnar til gangvirðis á yfirtökudegi. Kostnaður tengdur kaupunum er færður í rekstrarreikning á því tímabili sem hann fellur til.

Ef kaupin fela í sér óvissa greiðslu er eignin eða skuldin sem tengist kaupunum metin á gangvirði á kaupdegi. Síðari breytingar á gangvirði slíkra eigna og skulda eru færðar til jöfnunar á kostnaði tengdum kaupunum þar sem þær uppfylla skilyrði um leiðréttingu á tímabilinu. Allar aðrar síðari breytingar á gangvirði óvissra eigna og skulda eru færðar í samræmi við viðeigandi staðla. Ekki eru færðar breytingar á óvissum greiðslum flokkuðum meðal eigin fjár.

31.3 Viðskiptavild

Viðskiptavild sem myndast við sameiningar er færð til eignar þann dag sem félagið nær yfirráðum í keyptu félagi. Viðskiptavild er mismunur á kaupverði dótturfélags og hlutdeild í hreinni eign þess eftir að eignir og skuldir hafa verið metnar til gangvirðis á yfirtökudegi. Viðskiptavild er ekki afskrifuð heldur metin árlega með tilliti til virðisrýrnunar eða oftast ef visbendingar eru um virðisrýrnun. Við framkvæmd virðisrýrnunarprófs er viðskiptavildinni skipt niður á fjárskapandi einingar. Þær fjárskapandi einingar sem viðskiptavildinni hefur verið úthlutað á eru prófaðar með tilliti til virðisrýrnunar og ef bókfært verð er herra en virði þeirra hefur virðisrýrnun átt sér stað. Hafi virðisrýrnun átt sér stað er viðskiptavild fyrst færð niður og síðan aðrar eignir sem tilheyra viðkomandi einingu. Óheimilt er að bakfæra áður færða virðisrýrnun viðskiptavilda á síðari tímabilum.

31.4 Viðskiptasambönd

Viðskiptasambönd sem urðu til við yfirtöku á rekstri, eru afskrifuð á áætluðum nýtingartíma, 10 árum.

31.5 Tekjur

Iðgjöld

Tekjufærð iðgjöld í rekstrarreikningi eru þau iðgjöld sem falla til á rekstrarárinu að viðbættum yfirfærðum iðgjöldum frá fyrra ári en að frádrögnum iðgjöldum til næsta árs sem færast sem iðgjaldaskuld. Iðgjaldaskuld í efnahagsreikningi er sá hluti iðgjalda vegna tekinnar váttryggingaáhættu sem ekki er útrunninn.

Arður og vaxtatekjur

Arður af fjárfestingum er tekjufærður á þeim degi sem arðsréttur hefur stofnast.

Vaxtatekjur eru færðar þegar líklegt þykir að samstæðan muni hafa hagrænan ávinning af þeim og unnt er að meta fjárhæð teknanna með áreiðanlegum hætti. Vaxtatekjur eru færðar eftir því sem þær falla til miðað við virka vexti. Virkir vextir eru sú ávöxtunarkrafa sem núvirdir áætlað sjóðstreymi eða tekjur yfir áætlaðan líftíma fjáreignarinnar þannig að það jafngildi bókfærðri fjárhæð fjáreignarinnar.

31.6 Gjöld af váttryggingastarfsemi

Gjaldfærð tjón í rekstrarreikningi eru tjón sem urðu á árinu ásamt endurmati tjóna vegna fyrri ára. Tjónaskuld í efnahagsreikningi er heildarfjárhæð tilkynnta óuppgerðra tjóna auk tryggingafræðilegrar áætlunar fyrir orðnum en ótilkynntum tjónum.

31.7 Vátryggingasamningar

Félagið gefur út samninga sem flytja bæði vátryggingalega og fjármálalega áhættu frá viðskiptavinum til þess.

Skilgreining vátryggingasamninga

Með vátryggingasamningi tekur vátryggiandinn að sér að bæta vátrygðum fjárhagslegar afleiðingar vátryggingaáburðar sem kveðið er á um í vátryggingaskilmálum.

Vátryggingaáburðurinn er óviss, ekki er vitað hvort hann verður eða hvenær og oftast er ekki vitað hverjar fjárhagslegar afleiðingar hans verða ef til hans kemur.

Flokkun vátrygginga

Vátryggingasamningar sem teljast til skaðatrygginga eru á sviði ábyrgðartrygginga, slysatrygginga og eignatrygginga, þar með talið sjó- og farmtryggingar.

Ábyrgðartryggingar vernda viðskiptavini félagsins gegn þeirri áhættu að valda þriðja aðila fjárhagslegu tjóni eða afleiddu tjóni vegna lögmætrar starfsemi.

Slysatryggingar bæta vátrygðum eigin skaða í samræmi við skilmála.

Eignatryggingar greiða bætur til viðskiptavina samstæðunnar vegna tjóns eða taps á eignum. Viðskiptavinir í atvinnurekstri geta einnig átt kröfu um bætur vegna tapaðs hagnaðar verði hinar tryggðu eignir fyrir tjóni, þannig að atvinnureksturinn dragist saman eða falli niður tímabundið.

Líftryggingar taka til mannlægs lífs, til dæmis dauða og þess að lifa út vátryggingatímann. Iðgjöld teljast til tekna á því tímabili sem vátryggingasamningurinn gildir og bætur eru gjaldfærðar á því tímabili sem tjónið verður.

Fjárfestingar með fjárfestingaráhættu líftryggingataka

Fjárfestingar með fjárfestingaráhættu líftryggingataka eru fjáreignir í eigu félagsins sem vátryggingatakar í söfnunarlíftryggingum hafa valið og bera fjárfestingaráhættu af samkvæmt skilmálum söfnunarlíftrygginga. Líftryggingaskuld með fjárfestingaráhættu líftryggingataka er skuldbinding félagsins gagnvart vátryggingatökunum að sömu fjárhæð.

Vátryggingaskuld

Samstæðan metur í lok reikningsárs hvort tilfærð vátryggingaskuld sé nægjanleg til þess að standa við áætlaðar skuldbindingar samstæðunnar vegna gerðra vátryggingasamninga með því að meta framtíðar fjárflæði vátryggingaskuldar. Allar breytingar á vátryggingaskuldinni koma fram í rekstrarreikningi. Við gerð matsins er tekið tillit til áætlana vegna allra samningsbundinna sjóðshreyfinga vegna tjóna og tjónakostnaðar.

Endurtryggingasamningar

Endurtryggingasamningar eru gerðir í þeim tilgangi að draga úr áhættu samstæðunnar. Endurtryggingasamningar eru ýmist hlutfallslegir eða bera alla áhættu fari tjónsatburður umfram fyrirfram umsamda tjónsfjárhæð.

Kröfur á endurtryggjendur vegna iðgjalda og tjóna eru færðar sem endurtryggingaeignir. Þar er um að ræða kröfur vegna hlutdeildar þeirra í tjónum samkvæmt endurtrygðum vátryggingasamningum og hlutdeild í iðgjaldaskuld. Skuldbindingar vegna endurtrygginga eru hlutdeild þeirra í iðgjöldum vegna endurtryggingasamninga sem gjaldfærð er í rekstrarreikningi við endurnýjun endurtryggingasamninga.

31.8 Erlendir gjaldmiðlar

Gengismunur er færður í rekstrarreikning á því tímabili sem hann fellur til.

31.9 Fjármagnskostnaður

Fjármagnskostnaður er gjaldfærður á því tímabili sem hann fellur til.

31.10 Tekjuskattar

Gjaldfærðir tekjuskattar samanstanda af tekjusköttum til greiðslu og frestuðum tekjusköttum.

Tekjuskattar til greiðslu

Tekjuskattar til greiðslu eru tekjuskattar sem áætlað er að komi til greiðslu á næsta ári vegna skattskylds hagnaðar ársins auk leiðréttinga á tekjusköttum til greiðslu vegna fyrri ára. Skattskyldur hagnaður er að jafnaði annar en reikningshaldslegur hagnaður. Reiknaðir tekjuskattar miðast við gildandi skatthlutföll á reikningskiladegi.

Frestaðir tekjuskattar

Frestaðir tekjuskattar stafa af tímabundnum mismun efnahagsliða í skattuppgjöri annars vegar og ársreikningi hins vegar þar sem tekjuskattsstofn samstæðunnar er miðaður við aðrar forsendur en reikningsskil hennar. Frestaðir tekjuskattar eru ekki færðir vegna viðskiptavildar sem ekki er skattalega frádráttarbær. Frestaðir tekjuskattar miðast við gildandi skatthlutfall á reikningskiladegi.

Skatteign er metin á reikningskiladegi og er einungis færð að því marki sem líklegt er að hún nýtist á móti skattskyldum hagnaði í framtíðinni.

Frestaðir tekjuskattar eru gjaldfærðir í rekstrarreikningi nema þegar þeir tengjast liðum sem færðir eru beint á eigið fé en þá eru þeir einnig færðir þar.

31.11 Rekstrarfjármunir

Eignir eru skráðar meðal rekstrarfjármuna þegar líklegt er að hagrænn ávinningur tengdur eigninni muni nýtast samstæðunni og hægt er að meta kostnað vegna eignarinnar með áreiðanlegum hætti. Rekstrarfjármunir eru færðir á upphaflegu kostnaðarverði að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum og virðisrýrnun. Kostnaðarverð rekstrarfjármuna samanstendur af kaupverði og öllum beinum kostnaði við að koma eigninni í tekjuhæft ástand.

Rekstrarfjármunir eru færðir samkvæmt kostnaðarverðsaðferð að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum og virðisrýrnun.

Afskriftir eru færðar á kerfisbundinn hátt á áætluðum nýtingartíma eignarinnar að teknu tilliti til vænts hrakvirðis. Afskriftaraðferð, áætlaður nýtingartími og hrakvirði er endurmetið að minnsta kosti árlega.

Hagnaður vegna sölu rekstrarfjármuna er mismunur söluverðs og bókfærðs verðs eigna á söluþegi og er fært í rekstrarreikning meðal annarra tekna.

31.12 Hugbúnaður

Hugbúnaður er eignfærður á kostnaðarverði að frádregnum afskriftum og virðisrýrnun. Kostnaðarverð hugbúnaðar samanstendur af kaupverði hans og öllum beinum kostnaði við að koma honum í notkun. Hugbúnaður er afskrifaður línulega á 3 til 10 árum frá því hann er tekinn í notkun.

31.13 Fjáreignir

Fjáreignir samstæðunnar skiptast í fjáreignir á gangvirði gegnum rekstrarreikning, fjáreignir haldið til gjalddaga og lán og kröfur. Fjáreignir eru færðar á gangvirði við upphaflega skráningu í bókhald að teknu tilliti til viðskiptakostnaðar þegar um er að ræða fjármálagerninga sem ekki eru færðir á gangvirði eftir upphaflega skráningu. Eftir upphaflega skráningu eru fjáreignir á gangvirði gegnum rekstrarreikning færðar á gangvirði en fjáreignir haldið til gjalddaga og lán og kröfur eru færð á afskrifuðu kostnaðarverði í samræmi við aðferð virkra vaxta.

Fjáreignir sem ætlað er að halda til gjalddaga eru færðar á gangvirði að viðbættum viðskiptakostnaði á viðskiptadegi þegar samstæðan hefur gert samning um afhendingu eða móttöku fjáreigna innan tiltekins tíma. Fjáreignir á gangvirði gegnum rekstrarreikning eru upphaflega færðar á gangvirði.

Gangvirði er verð í venjubundnum viðskiptum með eign eða skuld á matsdegi. Nánar tiltekið er gangvirði eigna það verð sem fengist við sölu eigna en gangvirði skulda það verð sem greitt væri fyrir yfirfærslu skuldar í hefðbundnum viðskiptum markaðsaðila.

31.13 Fjáreignir (frh.)

Virkir vextir

Aðferð virkra vaxta felst í því að reiknað er endurgreiðsluvirði fjáreignar eða fjárskuldar og vaxtatekjum og vaxtagjöldum jafnað á líftímanum. Virkir vextir er sú ávöxtunarkrafa sem núvirðir áætlað sjóðstreymi eða tekjur yfir áætlaðan líftíma fjármálagernings, eða yfir styttra tímabil ef við á, þannig að það jafngildi bókfærðri fjárhæð fjáreignarinnar eða fjárskuldarinnar í efnahagsreikningi.

Vaxtatekjur eru færðar miðað við virka vexti fyrir alla vaxtaberandi fjármálagerninga aðra en þá sem skilgreindir eru sem fjáreignir á gangvirði gegnum rekstrarreikning.

Fjáreignir á gangvirði gegnum rekstrarreikning

Fjáreignir eru flokkaðar á gangvirði gegnum rekstrarreikning þegar tilgangurinn er að hagnast á skammtímabreytingum. Sama á við um allar aðrar fjáreignir sem samstæðan tilgreinir á gangvirði gegnum rekstrarreikning.

Gangvirðisbreyting fjárfestinga í verðbréfum samanstendur af breytingum á gangvirði, arðstekjum, vaxtatekjum og verðbótum.

Fjáreign má tilgreina sem fjáreign á gangvirði gegnum rekstrarreikning við upphaflega skráningu ef eitt af eftirfarandi skilyrðum er uppfyllt:

- flokkunin kemur í veg fyrir eða minnkar ósamræmi í mati eða skráningu.
- fjáreignin er hluti af safni fjáreigna eða fjárskulda eða hvoru tveggja og er metin á gangvirði í samræmi við skráða stefnu samstæðunnar við áhættustýringu eða fjárfestingastefnu.
- fjáreignin er hluti af samningi sem felur í sér eina eða fleiri samsetta afleiðu og heimilt er að allur samsetti fjármálagerningurinn (eign eða skuld) sé færður á gangvirði gegnum rekstrarreikning.

Fjárfestingar til gjalddaga

Fjáreignir eru flokkaðar sem fjárfestingar til gjalddaga þegar samstæðan á fjárfestingar í skuldabréfum, og hefur fyrirætlanir og getu til að eiga til gjalddaga. Fjárfestingar til gjalddaga eru færðar á afskrifuðu kostnaðarverði miðað við virka vexti að frádreginni virðisrýrnun þegar við á.

Lán og kröfur

Viðskiptakröfur, lán og aðrar kröfur sem hafa fastar greiðslur og eru ekki skráðar á virkum markaði eru flokkuð sem lán og kröfur. Lán og kröfur eru færðar á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta að frádreginni virðisrýrnun. Vaxtatekjur af lánunum og kröfum eru færðar miðað við virka vexti.

Virðisrýrnun fjáreigna

Á reikningsskiladegi er bókfært verð fjáreigna, annarra en fjáreigna á gangvirði gegnum rekstrarreikning, metið í þeim tilgangi að kanna hvort vísbendingar séu um virðisrýrnun. Virðisrýrnun hefur orðið ef vænt framtíðarsjóðstreymi miðað við upphaflega virka vexti er lægra en bókfært verð. Ef virðisrýrnun á ekki lengur við er hún bakfærð, þó aldrei umfram áður færða lékkun.

Eignasafn fjáreigna er metið til virðisrýrnunar ef einstakar eignir eru þess eðlis að þær verði ekki metnar hver fyrir sig.

Á hverjum uppgjörsdegi er kannað hvort til staðar sé hlutlæg vísbending um virðisrýrnun fjáreigna sem ekki eru færðar á gangvirði gegnum rekstrarreikning. Fjáreign telst hafa rýrnað í virði ef hlutlæg vísbendingar eru um að atburður hafi átt sér stað, eftir upphaflega skráningu eignarinnar, sem leiðir til þess að vænt framtíðarsjóðstreymi af eigninni verði lægra en áður var talið og hægt er að meta áhrif atburðarins með áreiðanlegum hætti.

Við mat á virðisrýrnun einstakra flokka fjáreigna styðst félagið við sögulega reynslu af slíkum eignum, þá dagsetningu sem hægt væri að endurheimta tapið og fjárhæð taps, með tilliti til mats stjórnenda á hvort núverandi efnahags- og lánasamstæður leiði til að tapið verði í raun hærra eða lægra en söguleg reynsla segir til um.

31.13 Fjáreignir (frh.)

Afskráning fjáreigna

Samstæðan afskráir fjáreignir aðeins þegar samningsbundinn réttur til framtíðarsjóðstreymis af fjáreigninni er ekki lengur til staðar eða þegar áhættan eða ávinningurinn af fjáreigninni flyst yfir á annan aðila.

31.14 Virðisrýrnun annarra eigna

Á reikningsskiladegi fara stjórnendur yfir bókfært verð efnislegra og óefnislegra eigna í þeim tilgangi að kanna hvort vísbendingar séu um virðisrýrnun. Sé slík vísbending til staðar er endurheimtanlegt virði eignarinnar metið. Endurheimtanlegt virði fjárskapandi einingar sem eignin fellur undir er metið þegar ekki er hægt að meta endurheimtanlegt virði einstakra eigna.

Endurheimtanlegt virði er annað hvort gangvirði að frádregnum áætluðum sölukostnaði eða nýtingarvirði eignar, hvort sem hærra reynist. Nýtingarvirði er áætlað framtíðarfjárstreymi sem er núvirt með vöxtum fyrir skatta þar sem vextirnir endurspeglja mat markaðarins á tímavirði peninga hverju sinni og þeirri áhættu sem fylgir eigninni.

Óefnislegar eignir með óskilgreindan endingartíma og óefnislegar eignir sem eru ekki tilbúnar til notkunar eru á hverju ári prófaðar með tilliti til virðisrýrnunar og oftast ef vísbending er um virðisrýrnun.

Sé endurheimtanlegt virði eignar metið lægra en bókfært verð er virði hennar fært niður í endurheimtanlegt virði. Tap vegna virðisrýrnunar er fært í rekstrarreikning.

Ef tap vegna virðisrýrnunar snýst við er bókfært verð eignarinnar hækkað aftur en þó aldrei umfram bókfært verð fyrir virðisrýrnun. Bakfærsla virðisrýrnunar færirst í rekstrarreikning. Ekki er heimilt að bakfæra virðisrýrnun viðskiptavildar.

31.15 Skuldbindingar

Skuldbinding er færð þegar samstæðan ber lagalega eða ætlaða skuldbindingu vegna liðinna atburða, líklegt er talið að til greiðslu komi og hægt er að meta fjárhæð hennar með áreiðanlegum hætti.

Fjárhæð skuldbindingar er byggð á besta mögulega mati á skuldinni sem er fyrirbyggjandi á reikningsskiladegi. Ef skuldbindingin er metin út frá áætluðu framtíðarsjóðstreymi er hún færð miðað við núvirt áætlað sjóðstreymi.

Þegar virði skuldbindingarinnar er endurheimtanlegt frá þriðja aðila er fjárhæð hennar færð til eignar.

31.16 Fjárskuldir og eiginfjárgerningar

Flokkun í skuldir og eigið fé

Skuldir og eiginfjárgerningar eru flokkaðir sem fjárskuldir eða eigið fé, eftir eðli samnings.

Eiginfjárgerningar

Eiginfjárgerningur er hvers konar samningur sem felur í sér eftirstæða hagsmuni í eignum félags eftir að allar skuldir hans hafa verið dregnar frá.

Ábyrgðarskuldbindingar

Ábyrgðarskuldbindingar vegna fjárskulda eru upphaflega færðar á gangvirði. Við síðara mat eru aðrar ábyrgðarskuldbindingar, en þær sem flokkaðar eru á gangvirði gegnum rekstrarreikning, færðar við því sem hærra reynist:

- fjárhæð undirliggjandi skuldar sem metin er í samræmi við IAS 37 - *Skuldbindingar, óvissar skuldir og óvissar eignir*,
- fjárhæð upphaflegs samnings að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum í samræmi við reglur um skráningu tekna.

Fjárskuldir

Fjárskuldir samstæðunnar samanstanda af viðskiptaskuldum og öðrum skuldum. Fjárskuldir eru upphaflega færðar á gangvirði að frádregnum viðskiptakostnaði og eru felldar út úr ársreikningi ef skuldbindingar samstæðunnar sem skilgreindar eru í samningi eru greiddar, falla út gildi, er vísað frá eða þeim er aflétt.